

LOVEC 1982 5

glasilo Lovske zveze Slovenije

LOVEC

glasilo

Lovske zveze Slovenije,
revija za lovstvo

letnik LXV., št. 5

maj — veliki traven 1982

Lovca izdaja Lovska zveza Slovenije.
Tiska ga Tiskarna »Jože Moškrič«
v Ljubljani.

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik Jelo Gašperšič

Odgovorni urednik Boris Lesković

Miha Adamič, Drago Bitenc, France
Cvenkel, Janez Črnač, Vitomir
Mikuletič, Janko Perat, Ciril Štrumbelj,
Polona Terčelj, Veljko Varičak.

Lektor in korektor France Cvenkel

Tajnica uredništva Magda Vetrih

Lovci izide praviloma vsak mesec.

Prva številka letnika izide v začetku
leta, v januarju.

Ta številka je izšla v 21 900 izvodih.
Po mnenju Republiškega sekretariata
za kulturo in prosveto SRS, št. 421-2/72,
je LOVEC oproščen prometnega davka.

Letni prispevek zveze lovskih družin

po članu lovske družine Lovski zvezi
Slovenije, v katerem je vračunana
naročnina za glasilo LOVEC za leto 1982
je 500 din.

Za druge naročnike

je letna naročnina 360 din, za inozemstvo
600 din. Posamezen izvod revije je 30 din.
Naročnino je treba plačati vnaprej
na žiro račun Lovske zveze Slovenije.

Vse gradivo za objavo pošiljajte

Uredništvu glasila LOVEC,

Župančičeva 9 — p. p. 505,

61001 Ljubljana.

Telefon (061) 214 948.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo.

Cene malim oglašom:

do 15 besed 120 din, od 15 do 25 besed
140 din, od 25 do 30 besed 300 din.

Za vsako nadaljnjo besedo 10 din.

Za člane lovskih organizacij
v SR Sloveniji velja polovična cena.

Male oglase je treba plačati vnaprej
na žiro račun

Lovske zveze Slovenije, Župančičeva 9,
Ljubljana: 50101-678-47158.

IZ VSEBINE:

Uredništvo	148	Pred dvema letoma je umrl tovariš Tito
B. S. — B. L.	148	Predlog za dveletno popolno zaščito divjega petelina v loviščih SR Slovenije
Konrad Sajdl	150	Divji petelin na Kumu
Anton Razpet	151	Civilizacija, divji petelin in ruševac na Cerkljanskem
Iztok Geister	153	Razpoznavanje težko razločljivih vrst ptic — Skobec in balkanski skobec
Anton Skobir	154	Samoupravno sodstvo v lovskih organizacijah
Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	156	Dovoljenje za odstrel volkov od 25. 3. 1982 do 15. 3. 1983
Republiška veterinarska uprava	157	Steklina na območju SR Slovenije (mesečno poročilo)
Lojze Černe	158	Zaščita pred škodami od divjadi
Slavko Kovač	161	Zrejni pregledi tako ali drugače?
Dane Namestnik	163	Slepa jazbečarka in ukradeni srnjak
Lovska organizacija:	165	Ničesar brez odkritih dohodkovnih odnosov — J. Markoli
	166	Park 88 dreves v spomin na tovariša Tita — ob lovski koči LD Boštanj — J. K.
Jubilanti:	168	Alojz Škerbic — 80 let
Klub Diana	169	Občni zbor Kluba Diana, sekcije Cerkno — J. Miklavčič
Lovski optrnik:	169	Namesto jelenjadi — volkovi — F. Bavec
V spomin:	173	Štefan Bartalanič
Lovska kinologija:	175	Predvidena legla

BARVNA SLIKA NA NASLOVNI STRANI:

S petjem divji petelin začne večkrat že v marcu, odvisno pač od vremenskih muh in od višine ter lege rastišča. Glavno petelinovo petje pa se navadno začne sredi aprila in traja nekako mesec dni. »Ko v dolini češnje cvetó, v gori petelini pojó.« Tudi spomladanski sneg ne ustavi petelinovega petja. Toda pri minus 8 in manj stopinjah Celzija petelin molči, mu »zamrzne kljun«, rečejo stari lovci.

Peti začne ob jutranjem svitu na drevesu in kasneje s petjem nadaljuje na tleh. Kjer petelin poje na tleh, tam tudi oplaja, rasti kokoši.

Začne s kratkim, trdim enozložnim klepanjem tep, tep, tep... To preide v dvo-zložno te-lep, te-lep, te-lep in nato v drobljenje, ki se v hitrosti vedno bolj stop-njuje, lep, lep, lep, ptptpt... Drobljenje se zaključi z glavnim udarcem. Tlonk! Glavnemu udarcu sledi brušenje sssš, sssš, sssš... Vsa kitica je dolga okoli 10 sekund.

Kitice ali spevi so od petelina do petelina različni. Nekateri bolj poudarjajo klepanje in drobljenje, drugi glavni udarec, tretji pa brušenje. Star petelin zjutraj nadrobi tudi do 600 kitic.

Petelin pri petju stopica po veji ali tleh s povešenimi perutmi in z razpetim repom. Sicer je pa drža njegovega trupa, vratu, glave pri vsakem delu kitice drugačna. Klepanje spremlja stresanje repa, višek njegovega speva pa je brušenje, ko mu od posebnega napora drhti vse telo. Med brušenjem ne sliši. Sluhovod mu zastre kožnata guba, ki zaradi dotoka krvi nabrekne, hkrati pa mu zapre uho tudi po-daljšek spodnje čeljustnice.

Foto Radovan Jemc, Diana

SLIKI NA DRUGI STRANI OVITKA — NA 146. STRANI LETNIKA LXV:

Zgoraj:

Divji petelin poje

Foto Jože Svetličič, Diana

Spodaj:

Raca mlakarica z naraščajem

Foto Janez Papež, Diana

Dve leti že počiva naš veliki predsednik tovariš Tito v hiši cvetja na Dedinju. Z njim, ki je izpisal najsvetlejšje strani naše in svetovne zgodovine zadnjega stoletja, so narodi in narodnosti socialistične, samoupravne in neuvrščene Jugoslavije poistovetili svojo usodo včeraj, danes in jutri. Bil je velik prijatelj narave, človek izjemne lovske kulture in pravičnosti. Rad je zahajal v naša lovišča. Zaradi svojega plemenitega razmerja do narave je prav v njej tolikokrat iskal in našel oddih in počitek, predvsem pa tvorna snovanja za velika dejanja. Vseskozi nas spremlja njegovo izročilo:

»Naravo je treba ljubiti, a divjad je njen sestavni del, ona oživlja naše gozdove in polja, in zato jo je treba varovati...«

Predlog za dveletno popolno zaščito divjega petelina v loviščih SR Slovenije

B. S. — B. L.

Na 5. seji skupščine Lovske zveze Slovenije, 12. decembra 1981 v Ljubljani, je bil sprejet sklep, da ZLD Gorenjske skliče poseben strokovni posvet, na katerem naj bi vsestransko proučili pobudo za zaščito divjega petelina in svoje stališče — kot predlog — posredovali delegatom na programsko-volilni seji skupščine Lovske zveze Slovenije, 22. maja letos.

Zveza lovskih družin Gorenjske je sklicala omenjeni posvet za 6. april 1982, v sejni dvorani občinske skupščine Kranj. Razgovora o gojitvi, zaščiti in lovu divjega petelina so se udeležili predstavniki predsedstva LZS, zastopniki zvez lovskih družin Maribor, Gorica, Celje, Zasavje, Idrija, Postojna, ZGD Kozorog, GG Maribor — gojitvenega

lovišča Pohorje, Soškega gozdnega gospodarstva — gojitvenega lovišča Prodi, uprave Triglavskega narodnega parka, Skupnosti OZD za lovstvo in ribištvo, gozdnih gospodarstev Kranj, Slovenj Gradec, Ljubljana, Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije in delegacija Koroške lovske zveze (Kärntnerjägerschaft), ki jo je vodil okrajni lovski mojster iz Velikovca ing. Albin Knafl. ZLD Gorenjske je vabilo poslala tudi Republiškemur komiteju za prostorsko planiranje in Zavodu za varstvo okolja SR Slovenije, ki pa na razgovor nista poslala zastopnikov.

Za uvod v razpravo so prisotni prisluhnili trem krajšim referatom o številčnosti, odstrelu ter o doseda-

njih izsledkih, ki kažejo na močne vzroke izginjanja divjega petelina v gozdovih na Slovenskem. Referate so pripravili ing. Vitomir Mikuletič (Soško gozdno gospodarstvo Tolmin), ing. Branko Galjot (ZLD Gorenjske) in ing. Miha Adamič (Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slov.). Predavatelji so navedli vrsto pomembnih podatkov, s katerimi so osvetlili zaskrbljujoče stanje divjega petelina na celotnem področju SRS Slovenije.

Po predavanjih je bil živahen razgovor, v katerem so sodelovali skoraj vsi predstavniki zastopanih organizacij in institucij. Razgovor je vodil ing. Bruno Skumavc, predsednik skupščine ZLD Gorenjske. Razpravljalci so izrazili svoje poglede na politiko lova, varstva in zaščite divjega petelina ter opisali dejansko stanje te divjadi v loviščih njihovih lovskih organizacij.

Ugotovitve posveta

Na večurnem posvetu so se izoblikovale naslednje ugotovitve:

Številčnost divjega petelina v Sloveniji je v zadnjih 40—50 letih v stalnem upadanju, ki je izrazitejša na zemljepisno nižjih staniščih. Nekoliko manjše upadanje je v strnjelih in više ležečih gozdnih področjih. Okrog leta 1940 sta bili kar $\frac{2}{3}$ površine Slovenije pokriti še z rastišči divjega petelina, medtem ko so danes »živa« rastišča le še v Julijskih Alpah, v predgorju teh Alp, v Karavankah in na Pohorju. Manjši osamelci otoki rastišč drugod so pa le še redke izjeme.

Stanišče divjega petelina ima določeno omejeno površino. Pogosto opazajo prelete divjih petelinov tudi prek gorskih dolin. Najbolj ogrožena so osamelca stanišča, ki se ne stikajo s sosednjimi. Ta dejstva je treba upoštevati pri pomladanskem štetju pojočih petelinov. Uspešno gospodarjenje z divjim petelinom je možno le v večjih strnjenih, zaokroženih območjih.

Vzroki za izumiranje divjega petelina še niso povsem raziskani. Tudi delež posameznih znanih vzrokov še ni popolnoma ocenjen. Na sestanku so bili navedeni le nekateri vzroki, o katerih so si biologi in lovci edini:

— Nemir v loviščih zaradi goste mreže gozdnih cest in vlak, ki jih

prek leta lahko uporablja motorizirani svet.

— Zaradi ekonomske izrabe gozdov izginjajo stari in prestareli gozdni sestoji, bogati s podrastjo in gozdnimi sadeži. Način sečnje, intenzivno steljarjenje in nazadovanje čebelarstva vplivajo na manjšo rodnost gozdnega drevja, grmičevja in jagodičevja.

— Suhe pomladi in poletja ugodno vplivajo na stalež gozdnih kur. Pri velikih količinah padavin v tem obdobju pa prirastek lahko popolnoma izostane in se stalež zmanjša.

— Preveliko število mesojede divjadi redči gozdne kure. Zadnja desetletja kun skoraj ne lovimo več, vedno pogostejše pa opazamo raztrgane peteline in kure.

— Odstrel divjih petelinov na rastiščih, kjer številčnost upada in ni pogojev, da bi se izpad s prirastkom nadomestil. Škoda je manjša, če je odstrel ob koncu rastišča (parjenja), ko so kure že oplojene.

Nekajletna prepoved odstrela divjih petelinov in za polovico zmanjšan odstrel v zadnjih desetih letih ter premaknitev lovne dobe so ublažili upadanje številčnosti. To

opazamo predvsem na rastiščih, ki so strnjena v bogatih staniščih divjega petelina (Jelovica, Pohorje, Pokljuka). To dejstvo govori, da je zmanjšan odstrel oz. začasna popolna prepoved lova najhitrejši in najuspešnejši način za ustavitev izumiranja divjega petelina.

Kako so težave razreševali na Koroškem (Avstrija)

Ing. Albin Knafl je povedal, da so se že pred leti na Koroškem soočili z močnim upadanjem staleža divjega petelina. Grozilo je, da bo iz njihovih lovišč petelin povsem izginil. Društva za zaščito živali so že hotela vložiti pri vladi zahtevo, da divji petelin ne bi bil več na seznamu lovne divjadi, zato so lovci morali hitro ukrepati. Divjega petelina so popolnoma zaščitili 3 leta. Po preteku te dobe pa so sprejeli sklep, da je dovoljeno v lovišču odstreliti letno po enega petelina na 10 pojočih petelinov. Na avstrijskem Koroškem vsako pomlad preštevajo pojoče divje peteline. Da je štetje čim bolj stvarno, štetje izvedejo lovci iz sosednjih lovišč (seveda v spremstvu domačih lovcev). Vsa rastišča na avstrijskem Koroškem znanstveno proučuje inštitut za lovsko biologijo in lovsko gospodarstvo na Dunaju.

Predlagani ukrepi skupščini Lovske zveze Slovenije

1. Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije naj dokonča raziskovalno nalogo o zaščiti rastišč in predlaga ukrepe za postopno izboljševanje razmer na rastiščih kakor tudi v širših staniščih divjega petelina. Nadaljuje naj se z izvajanjem raziskovalne naloge na vzorčnih rastiščih in sproti naj se ugotavlja učinkovitost ukrepov.

2. V okviru lovskogojitvenih območij oz. področnih lovskih zvez naj lovske organizacije v dogovoru z upravljalci gozdov izdelajo programe zaščitnih ukrepov, ki naj bodo

hkrati sestavni deli lovskogospodarskih načrtov. V ta namen naj zagotove tudi ustrezna finančna sredstva.

3. V vseh loviščih Socialistične republike Slovenije naj dve leti ne bi bilo dovoljeno loviti divjega petelina. V tem času je treba natančno opisati vsa rastišča, na katerih petelini še pojo, ter z natančnim preverjanjem ugotoviti tudi dejansko število pojočih petelinov. Na podlagi poročila, ki ga bo pripravil Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, pa bosta skupščina LZS in Skupnost OZD za lovstvo in ribištvo določili nadaljnjo politiko o gospodarjenju in odstrelu divjih petelinov.

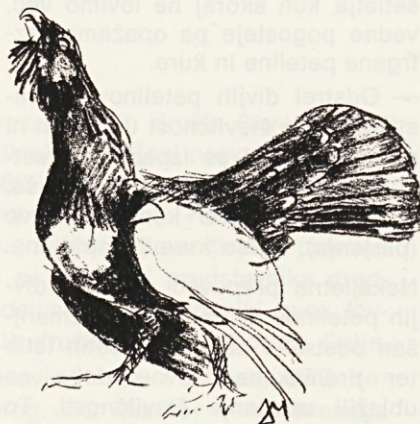
Divji petelin na Kumu

Konrad Sajdl

Kum (1219 m), nekateri ga imenujejo dolenski Triglav, ne slovi samo po tem, da je najvišji vrh v Zasavskem hribovju, pač pa tudi po veliki divjadi, ki je v predelu Kuma več ali manj stalno zastopana. Med njo sodi tudi divji petelin, ki se je tu ohranil, kljub temu da njegova številčnost v slovenskem prostoru in drugod nenehno upada. Tudi Zasavje v tem pogledu ni ostalo neprizadeto. Žal je divji petelin v zadnjih desetletjih izginil z vseh nižjih zasavskih in okoliških hribov, kot so Gore, Kopitnik, Jatna, Veliko Kozje, Kal in številni drugi. Nanj naletimo le še na Mrzlici (1119 m) in redko še na kakem drugem višjem vrhu Zasavja. Izjemo pa na Kumu, po pripovedovanju tamkajšnjih lovcev, številčnost divjega petelina v zadnjih letih celo nekoliko narašča, čeprav vsako leto enega ali dva odstrelijo. Petelinja rastišča so v glavnem v lovišču LD Dobovec, kjer vsako pomlad poje štiri do šest petelinov.

Lani 12. aprila sem se odzval vabilu lovskega prijatelja, naj pridem na Kum poslušat petelina. Bilo je jasno, brezvetrno jutro, kakršnega si petelinar lahko samo želi. Ob tretji uri se nas je zbralo pri lovskem domu na Dobovcu enajst lovcev in

prijatelj lovca. Ker pa je za tako veliko skupino potrebno vodstvo, je to nalogo prevzel izkušen lovec Rudi. Razdelil nas je na tri manjše skupine, od katerih sta imeli dve naloge ugotoviti število divjih petelinov na ustaljenih rastiščih, preostala trojka pa naj bi poiskala morebitna nova rastišča. Pohod bi zaključili pri planinskem domu na Kumu. V skupini, kateri sem pripadal, nas je bilo pet. Bili smo večinoma brez pušk, opremljeni pa s palicami in dvogledi. Z avtomobiloma smo se pripeljali po kamionski cesti prav na rastišče.

Parkirali smo ob cesti in vodja Rudi nas je opozoril, naj bomo mirni, ker smo dejansko že na prostoru, kjer pojo petelini. Lezli smo po zapuščeni gozdni poti navzgor, vmes pa postajali in poslušali. Tako smo po kakih 150 metrih hoje zopet napenjali ušesa in vodja je rekel, da čuje petelina. Vsi po vrsti so mu pritrdili, le jaz sem ga slišal samo dozdevno. Pel je nad nami v bukovju. Krenili smo dalje na levo proti majhni jasi. Jezil sem se na starost, ki mi je nekoliko načela sluh. Prečkali smo jaso in na drugi strani pod manjšim grebenom dalj časa postali in poslušali. Na grebenu se je oglasil drug petelin. Bil je precej blizu in slišal sem ga tudi jaz, prav razločno. Rudi je odredil, da ga zalezemo z naskakovanjem. To smo izvedli kar dobro in kmalu smo bili pri petelinu na strelni razdalji. Poiskali smo vsak zase primerno kritje za drevesi ter občudovali zgodnjega jutranjega pevca, ki je stopical po bukovi veji. Kadar je prenehal s kiticami, je preskočil na sosednjo vejo. Eden izmed lovcev je napol glasno rekel: »Zakaj petelina vendar ne zaščitimo popolnoma?«

Zdnilo se je. Po cesti, nedaleč od nas, ki smo še vedno poslušali petelina, je brnel fičo. Ena naših skupin se je že peljala proti planinskemu domu, kjer je zalajal pes. Našega petelina pasje lajanje pri domu, ki je bil oddaljen od nas le kakih 300 m, to ni motilo. Pel je sicer z daljšimi presledki, vendar vztrajno. Končno je prišel njegov čas, ko se je treba spustiti z gredi na tla, med kure. Še enkrat se je sprehodil po veji, zaklepal, nato pa iztegnil vrat in se v elegantnem letu spustil v bukovje. Pet parov srečnih oči se je spogledalo in na obrazu vsakega izmed nas je bil rahel smehljaj, izraz zadovoljstva nad prelepim doživetjem.

Vrnili smo se v planinski dom vrh Kuma, kjer smo se okrepčali s čajem. Iz prijetnega razgovora lahko povzamem, da sta skupini lovcev to jutro slišali in deloma videli štiri peteline. Le trojka domačih lovcev, ki je iskala nova rastišča, ni imela uspeha. Ko smo se lovci odpravili izpred planinskega doma, nas je takoj nadomestila večja skupina izletnikov in pričel se je vsakdanji vrvež in nemir.

Po tem, kar sem tega dne v zelo nenavadnih okoliščinah videl in sli-

šal, sklepam, da se je divji petelin na Kumu prilagodil nemiru in drugim tegobam, ki jih tu ni malo. Vsekakor je to, po dosedanjih izkušnjah, redkost. Pred leti je, po pripovedovanju, en petelin pel prav ob cesti in po strelu padel prav na cesto. Vsiljuje se vprašanje, kako dolgo bo divji petelin na Kumu v takih razmerah še vzdržal. Prav gotovo bo za ohranitev divjega petelina tudi v Zasavskem hribovju potrebna izdatna človeška pomoč.

Naj se povrnem k besedam lovca, ki je ob pojočem petelinu dejal, zakaj ga vendar ne zaščitimo popolnoma? Res, zakaj? O popolni zaščiti divjega petelina smo pri nas v zadnjih letih veliko pisali in še več govorili, vendar brez pravega uspeha. Le nekatere lovske organizacije so ga v svojih loviščih popolnoma zaščitile. Tudi nekaj občinskih skupščin je sprejelo odlok o popolni zaščiti te divjadi. O zadevi bo ponovno razpravljala skupščina Lovske zveze Slovenije na seji 22. maja 1982. Izgovor nekaterih lovcev, da bi popolna zaščita divjega petelina povzročila nezainteresiranost lovcev za ugotavljanje rastišč in številčnosti te divjadi,

je povsem jalov in neutemeljen. Vse več lovcev se namreč drugače zanimala za divjega petelina; želijo ga slišati in videti v prosti naravi, ne da bi sploh pomislili na odstrel in na trofejo. Kdor pa na vsak način hoče gledati divjega petelina v svojem stanovanju, lahko namesto nagačenega namesti povečano in lepo okvirjeno barvno fotografijo tega mogočnega trubadurja. Poveže naj se s Klubom Diana, in prepričan sem, da mu bo rad ustregel.

Zakaj divji petelin izginja iz naših lovišč, nam je po številnih ugibanjih, razpravah in preučevanjih več ali manj uspelo razvozlati. Za boljše gospodarjenje s to divjadjó smo nekaj korakov tudi že storili. Prav pa bi bilo, da divjega petelina za daljši čas popolnoma zaščitimo v vseh loviščih Slovenije, takoj pa tudi začnemo izvajati strokovno preverjene ukrepe za izboljšanje življenjskih razmer te divjadi, kar je že navédel ing. V. Mikuletič v dopolnilu k članku Mirka Kumra pod naslovom »Divji petelin je zelo ogrožen«, Lovec št. 5/1981. Tako bomo storili morda res največ za ohranitev te občudovanja vredne divjadi.

Civilizacija, divji petelin in ruševca na Cerkljanskem

Anton Razpet, LD Porezen — Cerkno

Divji petelin, naša plemenita velika divjad, ki ima stanišča do nadmorske višine ca. 1400 m, izgublja svoj življenjski prostor. Mnogo se piše po časopisih in pogosto tudi naša revija Lovec obravnava divjega ali velikega petelina. Tu opisujem stanje velikega petelina v lovišču LD Porezen-Cerkno, ki je članica ZLD Idrija.

V cerkljanski kotlini je bila nekdanja skromna kmečka vasica Cerkno, ki je do danes prerasla že v večji trg; določene so že ulice, manjka samo še administrativni ukrep za njihovo poimenovanje. Odločilen pečat je Cerknu dala industrija, katere nosilec je tovarna ETA. Posledica industrializacije pa je onesnaževanje okolja. Tovarna ima lastno livarno in galvano. Omenjena obrata

onesnažujeta predvsem: galvana vodo, livarna pa s prahom vso Cerkljansko kotlino. Prahu je navadno več, kakor je dovoljeno; pobočje v bližnji okolici je brez zelenja. Civilizacija v tej kotlini je torej že pokazala roge.

Črni vrh, kjer so v našem lovišču druga najboljša stanišča velikega petelina, so pred osmimi leti začeli »zasedati vikendaši«. Lovci smo z vso težavo, s pomočjo planincev in z razumevanjem občinske skupščine Idrija, preprečili nadaljnjo gradnjo vikend hišic. Dve vikend hišici pa sta kljub vsestranskemu nasprotovanju zrasli prek noči in tudi ostali, in to tako rekoč v središču rastišč velikega petelina.

Omenjeni hišici pa sta drobtinici proti objektom, ki jih namerava graditi to-

varna ETA na tem kopastem položnem hribu z nadmorsko višino nekaj nad 1000 m. Saj bo v kratkem imel vsak majhen kraj, ali bolje rečeno — tovarna, svoj »smučarski center«. Naša tovarna je veliko prispevala za gradnjo smučarskega središča na Kaninu, prav tako na Kobli. Kaže, da so potrebe po smučarskem turizmu tako velike, da bo ETA zgradila še svoj lastni smučarski center na Črnem vrhu nad Cerknem. Idejna dokumentacija predvideva tri vlečnice. Vlečnica Lom s približno dolžino 600 m bi vozila z davške strani na Črni vrh. Za manj zahtevne smučarje bi bila vlečnica Grič z vlečno dolžino okoli 1000 m. Tretja načrtovana vlečnica, z dolžino ca. 900 m, pa bi segala proti Novakom. Smučarji na tej progi bodo deležni več sonca, tudi v najbolj mrzlih zimskih dneh. Gradnja omenjenih vlečnic pa potegne za seboj še gradnjo hotela na območju, ki je predviden kot zazidalni rezervat. Smučarske proge bodo vzdrževali s teptalnim strojem, ki ga bo seveda tudi treba kupiti. In nenazadnje je v načrtu gradnja sedežnice s Počevala do hotela na Črnem vrhu.

Z dograditvijo smučarskega središča bi tovarna ETA lahko nudila v Cerknem celotno zimsko turistično uslugo. Gostje bi imeli ves komfort, svež gorski zrak, idealne razglede, dobro smuko ter kopanje v pokritem bazenu in kegljanje v že zgrajenem hotelu ETA v Cerknem. Ob vsem tem pa se pozablja na onesnaženje Cerkljanske kotline in okolice.

LD Porezen-Cerkno že vse od povojnih časov skuša ohraniti velikega petelina v čim večjem številu, prav na Črnem vrhu in Poreznu. S pridobitvijo smučarskega centra pa bomo v tem revirju velikega petelina gotovo izgubili. Živ žav smučarjev, ropot vlečnic, obratovanje hotela ter brnenje osebnih avtomobilov bodo peteline pregnale iz njihovih zimovališč. Posekali bodo več sto let stare, z lišaji porasle macesne, na katerih so petelini prenočevali in v porajajoča pomladna jutra klepali in brusili svojo prastaro melodijo. Glavni razlog, da bo na tem področju petelin izginil, bo nemir. Prizadet pa bo tudi pri prehranjevanju, saj bodo gozdovi ostali brez bukev, macesnov, smrek in borov. Tako petelin ne bo več našel zadostne količine popja, zlasti ne za prehranjevanje v hudem zimskem času.

Na gojitvenih območjih Porezna in Črnega vrha, ki sta dejansko zaščitni območji velikega petelina, LD izvaja že več desetletij najmanjši odstrel: vsako leto enega petelina na Poreznu in enega na Črnem vrhu. Mnogo lovcev je za-

Pogled na jugovzhodno pobočje Porezna. Na višini med 1200 in 1400 m je v ohranjenih prvobitnih gozdovih več dobro zasedenih rastišč divjega petelina. Lovska družina Porezen-Cerkno je pobudnik zamisli, da bi skupaj s Soškim gozdnim gospodarstvom kar najceloviteje zaščitili to področje. Želeti je, da bi bil ta dogovor sklenjen čimprej. Foto B. Krže

govarjalo popolno zaščito velikega petelina na omenjenih območjih, a je praksa pokazala drugače. Zato je LD načrtovala letni odstrel dveh petelinov, in sicer iz naslednjih razlogov:

a) V tem obsegu dovoljen lov spodbuja lovce, da v lovopustu pred lovom in v lovnem času obiskujejo določene predele in na ta način nadzirajo lovišče.

b) Ugotovi se točno število rastišč.

c) Precej točno se ugotovi število petelinov.

č) Navzočnost lovcev v petelinjih predelih preprečuje divji lov.

Število rastišč in številčnost velikega petelina z omenjenim načinom gospodarjenja ne upadata, ampak sta v porastu. Z vso resnostjo bi bilo treba uresničevati ideje, ki jih je v svojem govoru posredoval Franc Šetinc ob otvoritvi Titove in Kardeljeve spominske sobe v Bistri pri Vrhniki (Lovec, št. 10/81):

»Na zaščitnih območjih moramo, seveda, razvijati tudi gospodarstvo, vendar tako, da ne bomo teh območij razdelili na kvadrate, jih brez reda, čuta odgovornosti in smisla za lepoto posejali s hišicami, žičnicami, hoteli ter tako ustvarili disharmonijo narave, pregnali in uničili tudi najlepšo divjad ter cvetje in vse drugo živo v prirodi... Razvijati torej takšno gospodarstvo, ki raste iz njegove prirode, in ne takšnega, ki bi ga po sili vnesli v okolje.«

Veliki ali divji petelin v 10 letih v lovišču LD Porezen-Cerkno

Lovsko leto	Plan odstrela	Izvršeni odstrel	Poginuli	Pomladanski stalež obeh spolov skupaj
71/72	2	3	—	15
72/73	2	2	—	11
73/74	2	1	—	12
74/75	2	0	—	12
75/76	2	0	—	14
76/77	2	2	—	30
77/78	2	2	1	20
1978	2	2	1	20
1979	2	2	—	35
1980	2	2	—	35

Ruševac v 10 letih v lovišču LD Porezen-Cerkno

Lovsko leto	Plan odstrela	Izvršeni odstrel	Poginuli	Pomladanski stalež obeh spolov skupaj
71/72	2	3	—	10
72/73	2	2	—	7
73/74	2	1	—	10
74/75	2	0	—	10
75/76	2	2	—	10
76/77	2	2	—	14
77/78	3	2	—	15
1978	3	4	—	20
1979	3	4	—	20
1980	3	4	—	25

Soško gozdno gospodarstvo (SGG) pa načrtuje posek gozda na vzhodnem pobočju Porezna, kjer je na območju naše lov. družine najbogatejše stanišče divjih ali velikih petelinov. Upanje lovcev je, da bo Soško GG na pogajanjih o samoupravnem sporazumu z LD Porezen-Cerkno odstopilo od nameravane sečnje tega več sto let starega gozda, ki se ga doslej motorna žaga še ni dotaknila. V primeru, da bi SGG kljub vsemu omenjeni gozd posekalo, bi veliki petelin tudi iz tega predela izginil, kajti ne bi se zadovoljil in sprijaznil z nizkimi jelševimi grmi in ruševjem.

Če ne bo prišlo do obojestranskih kolikor toliko koristnih kompromisov, bo po izvedbi omenjenih posegov v naravo veliki petelin iz lovišča LD Porezen-Cerkno v kratkem izginil, najbrž za vedno.

Ruševca v lovišču LD Porezen-Cerkno živi le na Poreznu in na nekaterih nižjih grebenih: Medrce, Velbnik, Šaš, Struzi, Hume, Vrše in Cimprova. Vsi ti grebeni imajo nadmorsko višino nad 1000 m in so delno porasli z grmičevjem in ruševjem. To je pravi raj za gorskega viteza.

Število ruševcev na grebenih Porezna

in okolice se je v petih letih podvojilo, tako da krivorepega viteza spomladi v jutranjih urah lahko sliši vsak obiskovalec tega gorskega sveta. Ruševca se skriva po grmičevju, ki porašča Porezen, zato ga sečnja gozda ne bi prizadela.

Vsaj nekaj razveseljivega za lovce in ljubitelje narave, ker ruševca ni ogrožen, kakor je veliki petelin. In ne bo ogrožen, četudi pride do uresničenja predvidenih posegov v naravo. Na Črnemu vrhu pa ruševca ni, saj tam tudi nima življenjskih možnosti.

Razpoznavanje težko razločljivih vrst ptic

Skobec in balkanski skobec

Skobca (*Accipiter nisus*) lahko zamenjamo ne le z balkanskim skobcem (*Accipiter brevipes*), ampak tudi s kraguljem (*Accipiter gentilis*), z navadno postovko (*Falco tinnunculus*), s sokoličem (*Falco columbarius*) in celo s kukavico.

Če bi primerjali skobca s kukavico, bi se le osmešili, zato to primerjavo opustimo. Glede zamenjave s sokoličem pa smemo reči, da lahko kvečjemu sokoliča zamenjamo s skobcem. Sokolič, ta izmed vseh sokolov najokretnejši plenilec, ki v nizkem letu nad pokrajino resda zelo spominja na skobca, je pri nas namreč sorazmerno redek gost. Tudi navadno postovko, kadar zaplava z rahlo priprtimi perutmi in stisnjenim repom, utegnemo zamenjati s skobcem. Čeprav se balkanski skobec pojavlja pri nas bolj redko, vendar pogosteje, kot bi mislili, ga moramo poznati. Prepričan sem, da bo marsikateri bralec potem, ko bo preletel ta prispevek spihal prah z nagačenega skobca v veži ali na balkonu in pogledal, če njegova trofeja le ni balkanski skobec. In bržkone se bo našel tudi kakšen z Balkana!

Razlike so tele:

1. Balkanski skobec ima vrhove peruti črne, v vseh starostnih razredih pri obeh spolih, z eno samo izjemo: pri mladiču včasih črni vrhovi izostanejo. Za razliko pa naš navadni skobec, bodisi samec ali samica ali mladič, nima črnih konic peruti.

2. Balkanski skobec ima na repu 5 do 6 celo 7 prog, gledano od spodaj, medtem ko jih ima navadni 4 do 5, kar velja za vse starostne razrede.

3. Rep je pri balkanskem krajši in neokrožen, za razliko od daljšega in manj zaokroženega pri navadnem.

Samec balkanskega skobca je spodaj zelo svetel, kar nas na področjih, kjer

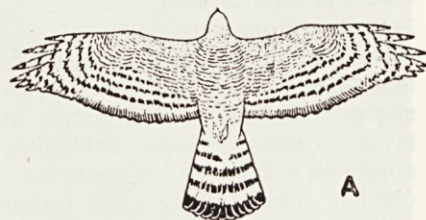
prebiva južna postovka, lahko zavede v zmoto. Vendar ima južna postovka, kot smo že navedli v prejšnjem zapisu, na koncu repa (gledano od spodaj) temno, zanj tako značilno črto. Samica balkanskega skobca je spodaj progasta in zelo spominja na samico navadnega skobca.

Mladostni primerki balkanskega skobca imajo na zatilju svetlo liso. Sicer so po hrbtu temno rjavi, neokrožen svetlejši na jurici in s črno rjavimi prvorednimi krovci. Odrasle ptice obeh spolov so na zgornjem delu telesa modro sive.

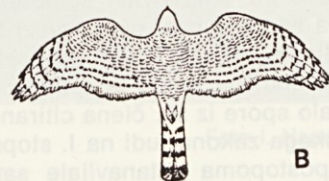
Samico navadnega skobca, ki je nekoliko večja od samca, utegnemo zamenjati z manjšim samcem kragulja. Najboljši razpoznavni znak je oblikovitost repa spodaj, ki je pri kragulju zaokrožen, pri skobcu pa manj zaokrožen. Balkanski skobec je pri nas redek, ker se njegovo gnezditveno področje razteza jugovzhodno od nas in ker Slovenije njegove selitvene poti tudi ne dosežejo. Postal pa je redek tudi naš (navadni) skobec, predvsem zaradi lova ali bolje rečeno zaradi nerazumevanja njegove vloge v naravi.

Že sloviti ornitolog Reiser je leta 1925 za mariborsko okolico zapisal: »Pri tem je treba pripomniti, da je bilo po državni statistiki samo v Pekram pripadajočem revirju uplenjenih 786 skobcev.«

Iztok Geister

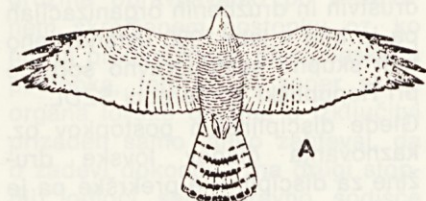

A

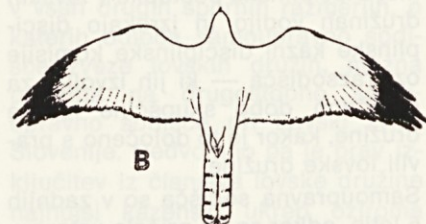

B

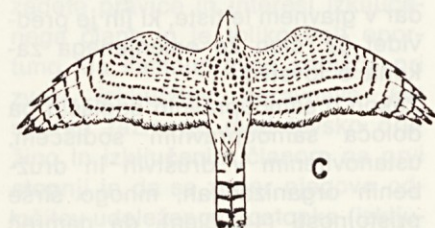
Skobec: A samica, B samec

A

B

C

Balkanski skobec:

A samica,

B samec,

C mladič.

Samoupravno sodstvo v lovskih organizacijah

Dr. Anton Skobir, predsednik statutarno-pravne komisije pri LZS

I.

Po sprejetju ustave v letu 1974 in zakona o samoupravnih sodiščih v letu 1977, kot podlage za ustanavljanje raznih oblik samoupravnih sodišč v SR Sloveniji, se je samoupravno sodstvo pričelo razvijati tudi v lovskih organizacijah.

Že zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč iz leta 1976 je v členu 59 predvidel, da spore, ki nastanejo med občani in lovsko družino glede odklonitve sprejema v članstvo ter spore med člani in lovsko družino pri izključitvah iz članstva, rešujejo samoupravna sodišča pri zvezah lovskih družin. Po ustanovitvi samoupravnega sodišča pri Lovski zvezi Slovenije v letu 1977 kot drugostopnega sodišča (ki pa je začasno reševalo spore iz 59. člena citiranega lovskega zakona tudi na I. stopnji), so postopoma ustanovljale samoupravna sodišča tudi posamezne zveze lovskih družin.

Za preizkus zakonitosti pravnomočnih odločb samoupravnih sodišč v društvih in družbenih organizacijah pa je bilo v letu 1980 ustanovljeno tudi skupno samoupravno sodišče pri Republiški konferenci SZDL.

Glede disciplinskih postopkov oz. kaznovanja članov lovske družine za disciplinske prekrške pa je v glavnem ostalo pri starem sistemu. Disciplinske postopke v lovskih družinah vodijo in izrekajo disciplinske kazni disciplinske komisije oz. razsodišča — ki jih izvolijo za določeno dobo skupščine lovske družine, kakor je to določeno s pravili lovske družine.

Samoupravna sodišča so v zadnjih 5 letih, odkar so se pričela ustanovljati, uspešno reševala spore; vendar v glavnem le tiste, ki jih je predvidel 59. člen že omenjenega zakona o lovstvu.

Zakon o samoupravnih sodiščih pa določa samoupravnim sodiščem, ustanovljenim v društvih in družbenih organizacijah, mnogo širše pristojnosti (44. člen), da namreč

odločajo: »o sporih med organizacijo in njenimi člani, ki izvirajo iz izvrševanja pravic in obveznosti članov, določenih v splošnem aktu organizacije ter o sporih med člani organizacije, ki nastajajo v zvezi z dejavnostjo organizacije«.

To pa pomeni, da je v smislu citiranega zakona o samoupravnih sodiščih potrebno pristojnosti samoupravnih sodišč pri lovskih zvezah, ki odločajo na prvi stopnji, razširiti oz. dopolniti in razčleniti še na spore:

ki nastajajo iz t. i. članskih razmerij med lovsko družino in njenimi člani in izvirajo iz izvrševanja pravic in obveznosti, določenih v pravilih ali drugih samoupravnih aktih družine; med lovskimi družinami; med lovsko družino in zvezo lovskih družin.

II.

Z uvedbo samoupravnega sodstva v lovskih družinah in njihovih zvezah za spore, ki nastajajo iz samoupravnih in drugih razmerij v teh organizacijah, pa niso bila zakonodajno oz. samoupravno rešena nekatera pomembna vprašanja disciplinskih postopkov v lovskih družinah, predvsem vprašanja pritožbenega postopka.

Kakor že rečeno, je v večini lovskih družin ostala stara ureditev izrekanja disciplinskih kazni in disciplinskega postopka. Skoraj vse lovske družine so sprejele t. i. vzorčni pravilnik o disciplinskem postopku, ki ga je v letu 1971 sprejel upravni odbor Lovske zveze Slovenije. Ta pravilnik pa določa, da vodi v LD disciplinski postopek in izreka kazni za disciplinske prekrške disciplinsko razsodišče, ki ga izvoli občni zbor, pritožbo zoper prvostopno disciplinsko razsodbo pa rešuje višje disciplinsko razsodišče pri pristojni področni lovski zvezi.

Zakon o samoupravnih sodiščih določa, da samoupravna sodišča, ustanovljena v družbenih organizacijah in društvih, rešujejo le spore

iz samoupravnih in drugih razmerij v postopku, kjer se smiselno uporabljajo načela postopka pred sodišči združenega dela oz. načela zakona o pravnem postopku.

V vsakdanji praksi je o tej zvezi nastalo več spornih vprašanj in sicer: ali je lahko samoupravno sodišče, ustanovljeno pri zvezi lovskih družin, istočasno tudi t. i. višje (drugostopenjsko) disciplinsko razsodišče, ki rešuje pritožbe, vložene proti prvostopni disciplinski odločbi, ki jo je izdalo disciplinsko razsodišče v lovski družini;

ali naj bi zveza lovskih družin imela poleg samoupravnega sodišča za reševanje sporov še posebno drugostopno disciplinsko sodišče;

ali naj se disciplinski postopki v celoti končajo v lovski družini s tem, da pritožbo zoper razsodbo disciplinskega razsodišča rešuje skupščina lovske družine.

Pri tem je potrebno upoštevati, da se za poslovanje in združevanje lovskih družin uporabljajo predpisi o društvih (Ur. l. SRS, št. 37/74), kolikor zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč ne določa drugače. Iz zakona o društvih pa izhaja, da se vsa razmerja, torej tudi disciplinski postopki, v celoti razrešujejo v okviru društva.

Ureditev disciplinskih postopkov, zlasti pa pritožbenega postopka, je v samoupravnih aktih (pravilih) lovskih družin in v aktih področnih zvez lovskih družin danes zelo različna. V mnogih lovskih družinah se disciplinski postopki že v celoti končujejo v lovski družini (razen pri izključitvah članov), v nekaterih lovskih družinah pa še vedno uporabljajo pravilnik o disciplinskem postopku in menijo, da mora pritožbo zoper disciplinsko odločbo disciplinskega razsodišča lovske družine reševati višje disciplinsko razsodišče pri zvezi lovskih družin.

Tako so tudi nekatere zveze lovskih družin v svojih aktih o ustanovitvi in poslovanju njihovega samoupravnega sodišča določile, da je samo-

Motiv iz Belih vod, lovišče LD Smrekovec

Foto I. Napotnik

upravno sodišče pristojno tudi za reševanje pritožb, vloženih zoper disciplinske odločbe disciplinskih razsodišč v lovskih družinah. Nekatere zveze imajo v teh aktih določbo, da se za obravnavanje pritožbe v disciplinski zadevi oblikuje poseben senat samoupravnega sodišča.

Poseben pravni problem predstavlja v lovskih družinah postopek izključitve člana iz lovske družine. Že citirani zakon o lovstvu (59. člen) je glede izključitve določil poseben postopek s tem, ko daje članu lovske družine, ki je s sklepom lovske družine izključen iz članstva, pravico, da lahko v 30 dneh po prejemu sklepa o izključitvi zahteva, da o tem odloči pristojno samoupravno sodišče pri zvezi lovskih družin. Citirani zakon pa je v tej svoji določbi pomanjkljiv. Ne pove namreč, za kakšen sklep o izključitvi gre. Ali je mišljen sklep disciplinskega organa lovske družine, s katerim v disciplinskem postopku izreka članu lovske družine disciplinsko ka-

zen izključitve, ali pa je mišljen sklep o izključitvi kakšnega drugega organa lovske družine brez disciplinskega postopka. Citirani zakon tudi ne pove, ali samoupravno sodišče pri zvezi lovskih družin obravnava zahtevo izključenega člana na prvi stopnji kot sporno razmerje med lovsko družino in izključenim članom, ali pa kot pritožbo na drugi stopnji zoper sklep organa lovske družine o izključitvi v smislu oz. po načelih disciplinskega postopka. V takem primeru bi bila odločitev samoupravnega sodišča zveze lovskih družin dokončna (pravnomočna), kar pomeni, da bi bil član, ki ga je lovska družina izključila iz članstva, prikrajsan za pritožbo na samoupravno sodišče pri Lovski zvezi Slovenije. Samoupravna sodišča pri zvezah lovskih družin in pri Lovski zvezi Slovenije so v mnogih primerih izključitve iz članstva v lovski družini obravnavala in reševala v tem smislu.

Pri tem se postavlja nadaljnje vpra-

šanje: ali je primerno in demokratično, da izključenega člana lovske družine obravnavamo po nekakšnem skrajšanem postopku oz. ko niti ni predvidenega disciplinskega postopka, temveč bi zoper sklep organa lovske družine o izključitvi prizadeti samo lahko zahteval, da o zadevi dokončno (na drugi stopnji) odloči samoupravno sodišče pri zvezi lovskih družin, ko pa je v vseh drugih spornih razmerjih, o katerih odloča samoupravno sodišče zveze lovskih družin, možna pritožba na drugostopno samoupravno sodišče pri Lovski zvezi Slovenije. Nedvomno pa je prav izključitev iz članstva lovske družine najhujši kazenski ukrep oziroma sankcija, s katerim so lahko prizadete pravice in interesi izključenega člana in je toliko bolj oportuno, da samoupravno sodišče pri zvezi izključitev obravnava kot sporno razmerje med lovsko družino in izključenim članom na prvi stopnji in da se zoper njegovo odločitev udeleženca postopka (izklju-

ODLOČBA

O vlogi Lovske zveze Slovenije, s št. 11/10 od 23. 3. 1982, za odstrel volkov od 15. 3. 1982 do 15. 3. 1983 v vseh loviščih SR Slovenije, predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano SRS, na podlagi drugega odstavka 14. člena Zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč (Uradni list SRS, št. 25/76)

o d l o č b a:

Dovoljuje se odstrel volkov v času od 25. marca 1982 do 15. marca 1983 v vseh loviščih SR Slovenije.

Kolkovina po tar. št. 3 zakona o upravnih taksah (Uradni list SRS, št. 7/72 in 23/77) je razveljavljena na vlogi.

O b r a z l o ž i t e v:

Silvatična steklina se širi tako, da je sedaj praktično okužena ali ogrožena vsa SR Slovenija. Zato morajo tudi lovske organizacije učinkovito ukrepati pri preprečevanju in omejevanju stekline.

Številčnost volkov je majhna, vendar pa ima volk izredno velik življenjski prostor. Zato za stekline oboleni volk predstavlja nevarnost za človeka, za divjad in za domače živali, še posebej zaradi svoje napadalnosti.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU: Zoper to odločbo nista možna niti pritožba niti upravni spor.

REPUBLIŠKI PODSEKRETAR
Marjan Trebežnik, dipl. inž.

čeni član in lovska družina) lahko pritožita na drugostopno samoupravno sodišče Lovske zveze Slovenije.

III.

Statutarno-pravna komisija Lovske zveze Slovenije si je zadala nalogo, da zbere in analizira problematiko disciplinskih postopkov in izrekanja disciplinskih kazni za storjene prekrške v lovskih družinah ter da predlaga izvršnemu odboru Lovske zveze Slovenije, kako naj bi se, glede na uvedbo samoupravnega sodstva v lovski organizaciji, v bodoče enotno uredil tudi postopek disciplinskega kaznovanja v lovskih družinah.

Statutarna komisija je na podlagi zbranih podatkov in širše razprave izvršnemu odboru Lovske zveze Slovenije predlagala naslednje rešitve:

1. Disciplinski postopki naj se v celoti opravijo in zaključijo v lovski družini tako, da na prvi stopnji vodi disciplinski postopek in izreka kazni za disciplinske prekrške disciplinsko razsodišče lovske družine,

pritožbo zoper odločbo disciplinskega razsodišča pa rešuje skupščina lovske družine dokončno.

Enako velja tudi za izrek disciplinske kazni izključitve iz članstva v lovski družini, s tem da ima v tem primeru izključeni član po pravnomočnosti disciplinske odločbe o izključitvi pravico zahtevati v smislu 59. člena zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, da o tem odloča samoupravno sodišče pri zvezi lovske družine.

2. Da se preprečijo možnosti nezakonitega izrekanja disciplinskih kazni posameznim članom pod vplivom posameznikov ali skupin v lovski družini, se za primere, če je članu lovske družine izrečena disciplinska kazen prepovedi lova na divjad za določeno dobo, predvidi v samoupravnih aktih lovske družine in njihovih zvez institut izrednega pravnega sredstva »preizkus zakonitosti pravnomočnih odločb organov disciplinskega kaznovanja v lovske družine«. Zahtevo za preizkus zakonitosti pravnomočne disciplinske odločbe lahko vloži kaznovani član, rešuje

pa jo (dokončno) samoupravno sodišče pri zvezi lovske družine.

3. Za zveze lovske družine naj se pripravijo vzorčni osnutki sprememb in dopolnitev oz. prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma o ustanovitvi, sestavi, pristojnosti in postopku samoupravnega sodišča, kjer naj bi se čimbolj izčrpno predvidele pristojnosti tega sodišča, zlasti pa postopek za preizkus zakonitosti pravnomočnih odločb organov disciplinskega kaznovanja v lovske družine.

4. Za vodenje disciplinskih postopkov in izrekanje disciplinskih kazni za prekrške v lovske družine pa naj bi se pripravil vzorčni osnutek Pravilnika o disciplinskem postopku, ki bi upošteval v prejšnjih točkah predlagane rešitve.

Izvršni odbor Lovske zveze Slovenije je na svoji seji, 25. 1. 1982, navedene predloge statutarno-pravne komisije v celoti sprejel.

IV.

V zvezi s predlaganimi rešitvami o vodenju disciplinskih postopkov in izrekanju disciplinskih kazni za prekrške v lovske družine je potrebno nameniti posebno pozornost postopku o izključitvi iz članstva lovske družine in pravici vlaganja predlogov za preizkus zakonitosti pravnomočnih disciplinskih odločb. Glede prenehanja članstva v lovski družini poznamo več načinov, ki so urejeni v Pravilih družine, kakor npr.: izstop, črtanje in izključitev. Ker je članstvo v lovski družini prostovoljno, je logično, da se lahko vsak član prostovoljno odloči za izstop iz družine.

Črtanje člana iz lovske družine naj bi lovska družina opravila takrat, ko so nastopili takšni razlogi oz. okoliščine, da članstvo preneha že po sili zakona, kot npr.: če član pripravnik ne opravi lovskega izpita v predpisanem roku, če nastopi t.i. dvojno članstvo (v dveh ali več lovske družine), če član izgubi jugoslovansko državljanstvo in podobno. V takih primerih za črtanje člana iz lovske družine ni potrebno izvesti postopka, zlasti ne disciplinskega.

Toda v pravilih lovske družine zasledimo možnost črtanja iz članstva — torej brez postopka tudi za primere, ko je črtanje v bistvu sank-

cija za neizpolnjevanje obveznosti člana do lovske družine kot npr.: če v določenem roku ne poravna ali sploh ne poravna svojih denarnih obveznosti (plačilo članarine in drugih denarnih prispevkov), če ne opravi dogovorjenega števila ur dela v lovišču, če se ne udeležuje skupnih lovov, lovskih sestankov in podobno.

V takih primerih je zelo sporno, ali lahko članstvo preneha kar s črtanjem iz članstva. Nedvomno bi bila za take primere mnogo ustrežnejša izključitev na podlagi izvedenega disciplinskega postopka, v katerem se prizadeti član družine lahko brani in se na odločitev disciplinskega razsodišča pritoži skupščini LD; na voljo pa mu je tudi možnost, da zahteva odločitev samoupravnega sodišča pri zvezi lovskih družin.

V lovskih družinah je tudi često sporno, kdo lahko izreče izključitev člana iz lovske družine: ali samo disciplinsko razsodišče na podlagi izvedenega disciplinskega postopka, ali npr. tudi izvršni odbor oziroma skupščina LD brez disciplinskega postopka.

Že omenjeni 59. člen citiranega lovskega zakona je v tem pogledu zelo pomanjkljiv. Vendar menimo, da ga je potrebno tolmačiti v tem smislu, da lahko izključeni član zahteva odločitev samoupravnega sodišča pri zvezi lovskih družin, ko je sklep o izključitvi, ki ga je sprejelo disciplinsko razsodišče po izvedenem disciplinskem postopku, postal pravnomočen — to je, ko je izključeni član izčrpal možnost pritožbe skupščini LD, ko je postala odločitev razsodišča pravnomočna, ker se kaznovani na njegovo odločitev v določenem roku ni pritožil.

Tudi sicer menimo, da je v lovski družini možno izreči ukrep izključitve le na podlagi izvedenega disciplinskega postopka kot kazen za disciplinski prekršek, za kar je v lovski družini pristojno na prvi stopnji samo disciplinsko razsodišče, pritožbo zoper njegovo odločitev pa rešuje zbor skupščine LD.

Res je, da bi morali v lovskih družinah doseči, da bi bili postopki za disciplinsko kaznovanje čim bolj enostavni, čim manj formalistični in čim hitrejši, vendar pri tem ne bi smeli zanemariti osnovnih (ustavnih) načel, da je lahko kaznovan le tisti, za katerega se ugotovi, da je dejanski storilec, da je za kršitev

Srnjaček ali srnica. Srne polegajo mladiče konec maja ali v začetku junija

Foto S. Cvek

odgovoren in ki mu je bila dana možnost, da se brani vključno s pravico pritožbe.

Drugo vprašanje, ki ga je nakazala statutarina komisija Lovske zveze Slovenije, se nanaša na nov institut, ki bi ga kazalo uvesti pri izrekanju disciplinskih kazni prepovedi lova na divjad za določeno dobo v lovišču lovske družine, to je: preizkus zakonitosti pravnomočne odločbe organov disciplinskega kaznovanja v lovskih družinah.

Dejstvo je, da se še danes v nekaterih lovskih družinah in njihovih zvezah zavzemajo za staro ureditev

disciplinskih postopkov, da naj bi bila prva stopnja v lovski družini (kazen izreče disciplinsko razsodišče), druga stopnja pa pri zvezi lovskih družin (pritožbo rešuje višje disciplinsko razsodišče pri zvezi lovskih družin). To utemeljujejo z argumenti, da v nekaterih družinah vladajo preveč familiarni odnosi, da si posamezniki ali skupine glede na svoj gmotni položaj ali položaj v družbi uspevajo ustvariti privilegiran položaj in močnejši vpliv na odločanje v LD, kar vse naj bi pomenilo, da v lovski družini ni možno zagotoviti večje stopnje objektiv-

Steklina na območju SR Slovenije

Od 16. marca do 15. aprila 1982 so z območja 41 občin laboratorijsko preiskali glede na steklino skupno 355 živali: 190 lisic, 25 psov, 44 mačk, 3 govedi, 1 kokoš, 3 zajce, 28 srnjadi, 1 gamsa, 14 jazbecov, 2 dihurja, 8 kun, 3 podgane in 33 pižmovk.

Virološki inštitut veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani je ugotovil steklino pri 66 živalih z območja 20 navedenih občin: Ajdovščina (5 lisic), Brežice (3 lisice), Cerkljica (2 lisici), Idrija (5 lisic, 1 jazbec), Krško (2 lisici), Ljubljana-Siška (2 lisici), Ljubljana-Vič (3 lisice), Logatec (1 mačka), Maribor (5 lisic), Murska Sobota (4 lisice), Nova Gorica (7 lisic), Postojna (2 lisici), Ptuj (1 lisica), Radovljica (1 lisica), Sevnica (1 jazbec), Sežana (4 lisice), Slovenska Bistrica (4 lisice), Slovenske Konjice (1 lisica), Škofja Loka (6 lisic) in Vrhnika (6 lisic).

Med obolelimi živalmi je še vedno največ lisic — 95,5 %, domačih živali 1,5 %, ostalih živali pa 3 %.

Ljubljana, 16. 4. 1982

Republiška veterinarska uprava

nosti, zakonitosti in pravičnosti (enakosti) pri izrekanju disciplinskih kazni.

Taki pojavi v nekaterih lovskih družinah nedvomno obstajajo, toda to še ne bi smel biti razlog za vse-splošno nezaupanje. Izhajati bi morali iz nasprotnega, da bodo lovske družine smotrno gospodarile in uporabljale zaupano jim lovišče in same urejale notranje odnose v duhu načel naše samoupravne socialistične družbe.

Škodljive pojave v lovskih družinah pa moramo odpravljati z drugimi sredstvi in ukrepi — predvsem z ustrezno vzgojo, zlasti mladih članov v lovskih družinah in izven njih. Če pa so negativni pojavi in skajljeni odnosi v neki lovski družini dosegli že takšno stopnjo, da je ogroženo družbeno premoženje — gospodarjenje in gojitev divjadi, pa lahko pristojna občinska skupščina izreče ukrep družbenega varstva — razpust družine in odvzem lovišča.

Ker se za poslovanje lovske družine uporablja predvsem zakon o društvih, ki določa, da društvo samo v celoti razrešuje vse notranje medsebojne odnose, torej tudi nesoglasja, je pravilna rešitev, da se disciplinski postopki v celoti izvajajo in končajo v lovski družini. Če pa gre za kazni izključitve, že sam lovski zakon daje prizadetemu članu družine možnost, da zahteva odločitev samoupravnega sodišča pri zvezi lovskih družin. Za kazni prepovedi lova za določeno dobo, ki je nedvomno tudi hujši poseg v pravice člana lovske družine, pa bi kaznovani imel možnost sprožiti postopek pred samoupravnim sodiščem zveze lovskih družin, da preizkusi zakonitost take odločitve. V tem primeru pa samoupravno sodišče ne more presojati o smotrnosti izrečene kazni, temveč le ugotavlja, če je bil kršen zakon ali samoupravni akt oz. če so bile bistveno kršena pravila postopka. Nastane pa vprašanje, ali ne bi kazalo tako pravico dati tudi izvršnemu odboru (da sproži postopek za preizkus zakonitosti pravnomočne disciplinske odločbe) ali celo tudi družbenemu pravobranilcu samoupravljanja.

Če izhajamo iz dejstva, da lovske družine gospodarijo in razpolagajo z znatnimi družbenimi sredstvi ter na tej podlagi ustvarjajo dohodek, bi razširitev te pravice tudi na iz-

vršni odbor lovske družine in na pristojnega družbenega pravobranilca samoupravljanja bila vsekakor upravičena.

Ko bodo pripravljene ustrezni osnutki vzorčnih aktov (pravilnik o disciplinskem postopku ter samoupravni sporazum o ustanovitvi pristojnosti in postopku samoupravnih sodišč), bi bilo nujno, da se v raz-

pravo o bodoči ureditvi samoupravnega sodstva, zlasti pa disciplinskega kaznovanja, vključijo vse lovske družine in zveze lovskih družin. Smotrno in koristno pa bi tudi bilo, da bi lovske družine čimprej sprejele poenoteni pravilnik o disciplinskem postopku, zveze lovskih družin pa spremembe in dopolnitve svojih aktov o ustanovitvi in poslovanju svojih samoupravnih sodišč.

Zaščita pred škodami od divjadi

Lojze Černe

Divjad povzroča določeno škodo v kmetijstvu že od vsega začetka, ko se je človek za stalno naselil in začel obdelovati zemljo. Kmet se je dolga stoletja boril proti škodam od divjadi le z mehničnimi sredstvi, z raznimi ograjami ali ogradami, strašili, kurjenjem ognja, da je sam osebno čuval posevke in privezoval pse ob ogroženih njivah. Vsi ti načini zavarovanja so se obdržali vse do današnjih dni, čeprav je vrednost nekaterih načinov, zlasti še strašil, dvomljive vrednosti. Vse do uvedbe za-

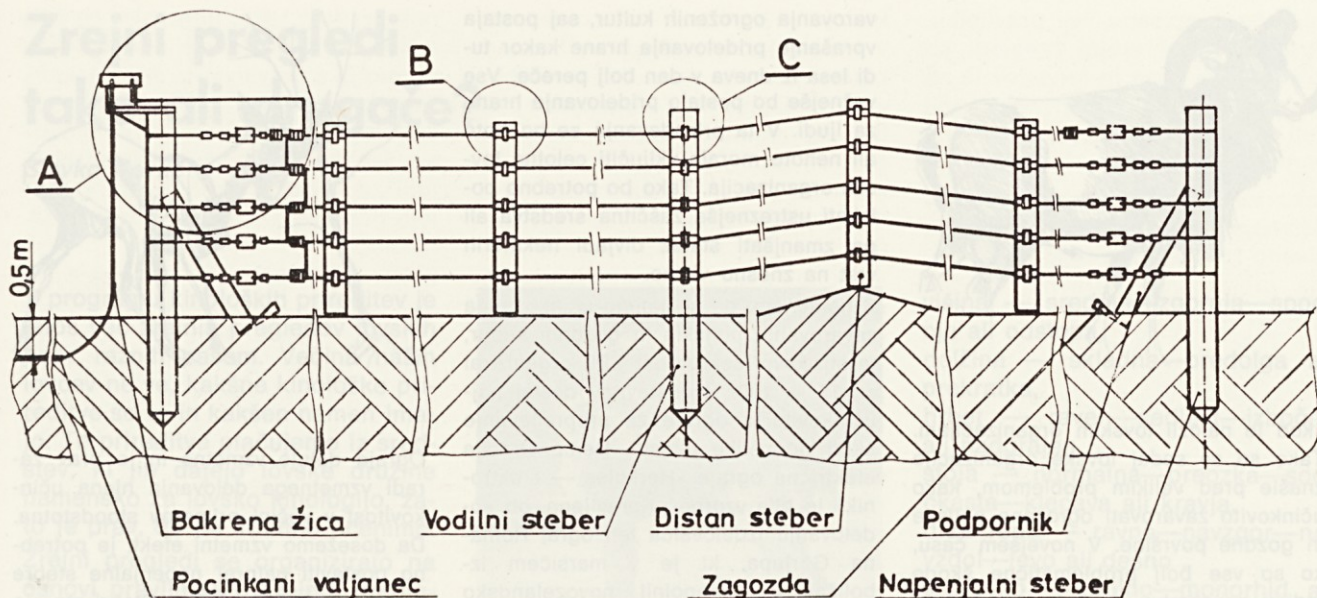
kupništva pa so priznavali odškodnino za povzročeno škodo od divjadi le v primeru, če so bili posevki ustrezno zavarovani s strašili. Tak pogoj za priznavanje škod je obveljal tudi po drugi svetovni vojni, vse do leta 1976, ko je izšel Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč. Oglejmo si nekaj najpomembnejših členov tega zakona, ki urejajo zavarovanje posevkov in odškodninske zahteve za povzročeno škodo od divjadi.

35. člen tega zakona določa, da lovske

Strašila, ki se jim že divjad smeji

Foto K. Mlinar

Postavitev učinkovite električne ograje »Herkules — elektronik«

organizacije z drugimi uporabniki prostora urejajo medsebojne pravice, obveznosti in odgovornosti pri skupnih ukrepih za preprečevanje škode od divjadi in na divjadi.

53. člen pa se glasi: Iz sadovnjakov, drevesnic ter drugih površin za intenzivno gojitev kmetijskih kultur, če so ograjene z ograjo, ki preprečuje prehod parkljaste divjadi in zajca, sme lastnik, uporabnik ali imetnik takega zemljišča divjad pregnati, zajca pa upleniti ob vsakem času.

V 54. členu pa sledi, da lastnik uporabnik oz. imetnik zemljišča sme pokončati v svojem poslopju ali na dvorišču vsako divjad, ki se sme loviti vse leto.

In kaj določa zakon glede preprečevanja in plačila škode:

68. člen

Lovska organizacija, ki upravlja lovišče, mora skladno z določbami lovskogospodarskih načrtov preprečevati škodo, ki jo divjad lahko napravi premoženju ali ljudem na zemljišču ali vodi, na kateri je lovišče.

69. člen

1. Lovska organizacija mora sodelovati z lastniki, uporabniki oz. imetniki zemljišč pri zaščiti kmetijskih in gozdnih kultur pred škodo od divjadi.

2. Lastnik uporabnik oz. imetnik kmetijskega zemljišča, na katerem je lovišče, je dolžan uporabljati ustrezna zaščitna sredstva (kemična sredstva, akustična sredstva, strašila, električnega pastirja in podobno), ki mu jih preskrbi in kupi lovška organizacija, in izvajati

druge predpisane ukrepe za preprečevanje škode od divjadi.

3. Lovske organizacije, krajevne skupnosti, kmetijske organizacije združene dela ter gozdnogospodarske organizacije združenega dela določajo s samoupravnim sporazumom v skladu z družbenim dogovorom iz 33. člena tega zakona medsebojne pravice in obveznosti v zvezi z uporabljanjem zaščitnih sredstev ter preprečevanjem škode od divjadi in na divjadi.

71. člen

1. Škoda, ki jo povzroči na premoženju divjad, za katero je določen popolni ali delni lovopust, in škodo, ki jo povzroči ta divji prašič iz tretjega odstavka in medved izven določenega območja iz drugega odstavka 13. člena tega zakona,

mora povrniti lovška organizacija, ki upravlja lovišče, na območju katerega je škoda nastala.

2. Škodo, ki jo povzroči na premoženju divjad, za katero je predpisana trajna ali začasna prepoved lova, mora povrniti družbenopolitična skupnost, katere organ je odredil prepoved.

3. Škoda se ne povrne, če oškodovanec ni storil vsega, kar je bil po tem zakonu in na njegovi podlagi izdanih predpisov in samoupravnega sporazuma iz 69. člena tega zakona dolžan storiti, da bi bil škodo preprečil.

Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč je glede zaščite pred škodami od divjadi vnesel več novosti z ozirom na prejšnje zakone. Veliko več obveznosti pri preprečevanju

»Herkules — elektronik«: odmik in število žic proti živalim raznih vrst

Vrsta živali	Odmik žic od tal po vrsti v cm	Število žic
Domači ali divji prašič	20, 47, 76	3
Konj	76, 120	2
Ovca, koza, muflon	40, 65, 95	3
Govedo	47, 76, 104	3
Srnjad	47, 76, 104	3
Jelenjad	76, 104, 132, 160	4
Damjek	47, 76, 104, 132	4
Medved	47, 76, 104, 132	4
Parkljasta divjad vseh vrst in lisica	20, 47, 76, 104, 132, 160	6

škod je naložil lovskim organizacijam. Tako so se sedaj lovske organizacije znašle pred velikim problemom, kako učinkovito zavarovati ogrožene poljske in gozdne površine. V novjšem času, ko so vse bolj problematične škode tudi v gozdarstvu, je industrija začela proizvajati najrazličnejša zaščitna sredstva: mehanična, kemična, akustična in električna. Za zaščito gozdnega drevja proti lupljenju in objedanju so precej učinkovita razna kemična sredstva. Manj uporabna pa so za zaščito sadnega drevja, zlasti nizkodebelnega. Za zaščito poljedeljskih rastlin so kemična sredstva na bazi smrada manj učinkovita, v nekaterih primerih in proti posameznim vrstam divjadi pa tudi popolnoma neučinkovita. Žal sedaj tudi teh sredstev ni v prodaji in lovske organizacije kmetovalcem za zaščito rastlin ne morejo ponuditi skoraj ničesar, čeprav jih zakon k temu zavezuje.

Ugotovimo lahko le, da doslej pri iskanju rešitev za preprečevanje škod nismo naredili dosti. Omejili smo se v glavnem le na odplačevanje odškodnin za povzročeno škodo.

Oživiljanje kmetijstva in tudi vse bolj pereč problem škod v gozdarstvu pa težita k temu, da se bo potrebno v prihodnje lotiti predvsem učinkovitega za-

varovanja ogroženih kultur, saj postaja vprašanje pridelovanja hrane kakor tudi lesa iz dneva v dan bolj pereče. Vse važnejše bo postalo pridelovanje hrane za ljudi. V ta prizadevanja se bo hote ali ne hote morala vključiti celotna lov-ska organizacija. Tako bo potrebno poiskati ustreznejša zaščitna sredstva ali pa zmanjšati stalež divjadi nekaterih vrst na znosno višino.

Z namenom, da se lotimo učinkovitega zavarovanja poljskih in gozdnih kultur, je strokovni sekretariat LZS organiziral za 17. 4. 1982 predstavitev doslej najučinkovitejše ograje za preprečevanje škod od velike divjadi. Demonstracija električne ograje »Herkules — elektronik« je bila vzorno pripravljena, ob sodelovanju izdelovalca teh ograd Roman Gorjupa, ki je v marsičem izboljšal in izpopolnil novozelandsko električno ograjo. Kljub povabilu v glasilu Lovec (št. 3/82) in še s posebnim povabilom nekaterim lovskogospodarskim organizacijam pa je bil obisk slovenskih lovcev pod kritiko. Predstavitve, kako čim učinkoviteje deluje električna ograja, so se udeležili le predstavniki ZLD Ilirska Bistrica. Mnogo večje zanimanje pa so pokazali lovci iz drugih republik, saj se je vabilu na ogled odzvalo precejšnje število zastopnikov raznih lovskih organizacij. Demonstracijo so si ogledali z velikim zanimanjem in so naša prizadevanja iskreno pohvalili.

Električna ograja »Herkules — elektronik« je večnamenska in jo uporabljamo povsod tam, kjer je potrebno zagotoviti popolno zaščito. Najbolj pa pride v poštev za celotno ograditev strnjenih njivskih površin, gozdnega robu, predelov, kjer divjad prehaja čez cesto, za zavarovanje čebelnjakov, plantažnih nasadov, drevesnic in mladih gozdnih kultur.

Ograja deluje vzmetno in je prav zaradi vzmetnega delovanja njena učinkovitost v večini primerov stoodstotna. Da dosežemo vzmetni efekt, je potrebno postaviti najprej napenjalne stebre v razdalji po 200—300 m. Stebri morajo biti močni, debeline 20—30 cm, ki jih vkopljemo najmanj 1 m v zemljo in ustrezno opremo s podporniki. Za napenjalne stebre izkoristimo tudi drevesa, če so v črti postavitve ograje. Napenjalni stebri nosijo celotno električno ograjo. Med napenjalnimi stebri so — v razdalji 50—100 m oz. po potrebi glede na razgibanost terena — vodilni stebri, debeline 12—15 cm, ki pa jih ni treba učvrstiti s podporniki. Med vodilne stebre namestimo potem, ko je žica že napeta, po 2 do 4 distančne letve, katerih naloga je, da držijo žice v enakomernih razmikih. Zato letve na žici le visijo na posebnih izolatorjih in se tal samo dotikajo (skica). Posebne pozornosti vredni so pri tej ograji poceni plastični izolatorji in zelo posrečen način napenjanja žic ter izolacija žic od napenjalnega stebra do žice, ki je pod tokom. Za učinkovito zaščito je potrebno napeti vedno po več pocinkanih žic premera 3 mm.

V JUNIJU zakon dovoljuje lov na vso nezaščiteno divjad (lisica, pižmovka, siva vrana, sraka, šoja) ter na tu navedeno in prikazano divjad. Če je seveda odstrel planiran in lovska organizacija (LD, ZLD, LZS, OZD) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala oziroma lova ni povsem zabranila.

divji prašič
Pozor, odstrel vodeče svinje
ni dovoljen!

volk
(po odločbi)

srnjak

ruševac
do 15. VI.

11. VI. vzide ob 4.11, zaide ob 19.52

26. VI. vzide ob 4.13, zaide ob 19.57

= 6. VI.,

= 14. VI.,

= 21. VI.,

= 28. VI.

Zrejni pregledi tako ali drugače?

Slavko Kovač

V programu kinoloških prireditev je letos več zrejnih pregledov lovskih psov raznih pasem. Večina naših lovcev ne ve, kakšne kinološke prireditve so to in kakšen namen imajo. Te prireditve plačujemo iz sredstev, ki jih dajejo lovske družine namensko za lovsko kinologijo, zato je prav, da jih kritično ocenimo.

Zrejni pregledi se organizirajo na osnovi pravilnika o zrejnih pregledih, ki ga je sprejel strokovni svet Kinološke zveze Slovenije in velja od 1. 1. 1979 dalje. Pravilnik že takoj v uvodu pove, da je zrejni pregled prireditev, na kateri pooblaščen kinološki strokovnjaki ugotavljajo zrejno vrednost in fizične ter psihične lastnosti psov. Zrejni pregled je obvezen za vse pse in psice, ki jih lastniki nameravajo uporabljati za zrejo. Pri lovskih pasmah določena komisija pregleduje in ovrednoti zunanost in naravne zasnove. Za psice in pse, ki so uspešno prestali zrejni pregled, izda ista komisija zrejno knjižico. Zrejna komisija pa je dolžna sestaviti tudi spisek plemenjakov in plemenic ter ta seznam dostaviti vsem rejcem. Na zrejni pregled lastniki lahko privedejo le tiste pse in psice, ki so opisani v rodovno knjigo in imajo pozitivno oceno zunanosti in so opravili preizkušnjo naravnih zasnov. Rejec lahko pari psico s plemenjakom, ki ga sam izbere, mora pa v določenem roku dostaviti svoj predlog zrejni komisiji in ga tudi na kratko utemeljiti. Če komisija ta predlog zavrne, mora zavrnitev pismeno utemeljiti. V primeru samovoljnega parjenja, brez vednosti zrejne komisije, kršilca predlaga v postopek strokovnemu svetu pri Kinološki zvezi Slovenije, ki lahko izreče zrejno prepoved za eno leto. Zrejna ocena se razlikuje od telesne ocene (zunanosti). Je kompleksna (sestavljena) ocena, sestavljena iz ocen kvalitete zunanosti, potencialne kvalitete, kvalitete genetskih zasnov in kondicije. Pri psih lovskih pasem je ocena značaja in naravne zasno-

Nem. ostrodlaki ptičar-žimavec

Foto B. Leskovic

ve ločena od kompleksne ocene. Toliko na kratko in zgoščeno iz pravilnika.

Ker me je zanimalo ocenjevanje na zrejnih pregledih, sem si jih nekaj ogledal, ter si priskrbel tudi obrazec, ki so ga komisije na teh pregledih uporabljale. Obrazec je zahteval splošne podatke o psu ter naslov lastnika in rejca. V ostalem pa je morala sodniška komisija oceniti, ali je:

glava — lepa—šiljasta—težka ali lahka,
konstitucija — normalna—težka—lahka,

dlaka — normalna—z znaki bolezni ali odstopa od standarda,

barva — sočna—slaba—odstopa od standarda,

Basset Hound

Foto J. Vester

višina — srednja—zgornja—spodnja ali odstopa,
dolžina — skladna—predolga ali prekratka,
hrbet — raven—sedlast—izbočen ali nadgrajen,
stoja — normalna—preozka—sodčkasta—klecava ali kravja,
drža repa — ravna—navzgor—navzdol—levo ali desno,
spolovilo — polno—monorhid ali kriptorhid???

Na podlagi navedenih meril je morala zrejna komisija izreči zrejno oceno I., II. ali III., pri čemer je I. najboljša. Na obrazcu oziroma zrejnem listu, kakor se uradno imenuje, sta nato spodaj še rubriki, kjer komisija vpiše predlagane plemenjake.

Skratno preprosto pa tudi nestrokovno sestavljen zrejni list je verno ogledalo zrejnih pregledov, ki sem si jih ogledal. S takšnim pregledom psov seveda ni mogoče oceniti zrejne vrednosti plemenjakov niti njihovih psihičnih lastnosti. Telesne ocene, ki so jih ugotavljali na zrejnem pregledu, pa morajo biti opisane na vsaki telesni ocenitvi, ki jo pes že mora imeti, preden pride na zrejni pregled. Tako pomeni zrejni pregled v dosedanjih oblikah le preverjanje že ugotovljenih telesnih ali pasemskih lastnosti ali ugotavljanje tistih napak, ki bi jih sodnik pri telesni ocenitvi prezrl. To seveda ni ugotavljanje zrejne vrednosti, ki je možno le z doslednim in načrtnim spremljanjem in ocenjevanjem kakovosti celotnega potomstva plemenjaka ali plemenice. Na zrejnem pregledu tudi ni bilo niti sledu o ugotavljanju psihičnih lastnosti psa, kar je gotovo najlažje pri ugotavljanju naravnih delovnih zasnov in le v manjši meri na zrejnih pregledih (ostrost, popadljivost, odnos do vodnika in do tujcev, obnašanje na strel itd.) Mnenja sem, da takšni zrejni pregledi, kakor so sedaj, ne služijo svojemu namenu. Zrejna ocena, ki jo izreče komisija, ne more vsebovati ocene kakovosti genetskih zasnov, kakor je zelo viso-

koleteče napisano v pravilniku. Skratka, takšni zrejni pregledi so gola potrata časa in sredstev in za lovske pse, ki jih zrejamo v prvi vrsti za uporabnost, brez praktične vrednosti.

Kako torej oceniti zrejno vrednost plemenjaka in plemenice, ki sta telesno že ocenjena in sta že opravila preizkušnjo naravnih zasnov (PNZ) oziroma mladinsko preizkušnjo. Trdim, da je objektivna ocena zrejne vrednosti možna le z dosledno ocenitvijo potomstva oziroma celotnih legel, ki jih je treba pregledati na zrejnih pregledih ter oceniti glede izenačenosti v telesni gradnji, višini, barvi, odlakanosti, predvsem pa glede stoje in gibanja. Istočasno je zabeležiti napake mod in zobovja, bolezenske znake in pojave ter oceniti leglo kot celoto. Na takšnih zrejnih pregledih bi bilo nujno potrebno preizkusiti tudi bit privedenih psov in opraviti določene preizkuse, to bi bilo pa seveda možno tudi na preizkušnjah naravnih zasnov. Najvažnejše podatke pa bo zrejna komisija zbrala iz poročil o preizkušnjah naravnih zasnov. Le tako zaokroženi in izpolnjeni podatki bodo po določenih dobi povedali kaj več o kakovosti uporabljenega plemenjaka ali plemenice. Nujno bi se bilo treba tudi dogovoriti, da psi lahko opravljajo PNZ samo do dopolnjenega 18. meseca starosti, kajti starejši psi lahko s svojimi izkušnjami zabrišejo oziroma otežijo stvarno ocenitev naravnih zasnov. Poleg preizkušnje naravnih zasnov bi bilo prav, da bi zrejna komisija spremljala tudi uspehe psov na preizkušnjah višjih stopenj, saj le-te veliko povedo o dojemljivosti psov za šolanje, o sodelovanju z vodnikom in nudijo še vrsto drugih dragocenih podatkov.

Takšno delo zrejne komisije seveda zahteva izredno poznavanje pasme, veliko angažiranost in sodelovanje ter stalen stik s sodniki, ki ocenjujejo na pregledih in preizkušnjah. Ena glavnih nalog zrejne komisije bi bila, da bi sestavila seznam plemenjakov ter ga vsako leto dopolnjevala oziroma črtala živali, ki so poginile. Ta seznam bi seveda moral imeti, če je na podlagi ocene kakovosti potomstva že možno, tudi zrejno oceno. V veliko pomoč zrejnim komisijam bi bila dosledna uporaba storitvenih zna-

kov, ki bi jih morali redno vpisovati v rodovnike lovskih psov. Seznam plemenjakov bi moral biti dostopen vsem rejcem, kajti stremljenje, da lastniki plemenic ne bi imeli več pravice sami izbirati plemenjaka, je vse očitnejše. Prav pa je, da vemo, da zrejanje poleg določenega značja in razgledanosti zahteva tudi »srečno roko« pri pravilni izbiri plemenjaka. Priložnostni rejci, ki vzredijo eno ali dvoje legel v svojem življenju, bodo gotovo iskali strokovni nasvet pri zrejni komisiji. Izkušenim dolgoletnim rejcem pa zapajmo, saj so končno sami odgovorni za uspeh svoje zreje. Naloga naših zrejnih komisij ni v tem, da pasivizirajo rejce, ampak naj jih vzgajajo in jim nudijo strokovno pomoč, istočasno pa seveda nadzi-

rajo zrejo in takoj ukrepajo, če pride do paritve, ki bi bila v očitnem nasprotju s pravilnikom Jugoslovanske kinološke zveze. To delo pa bodo lahko opravljale le, če bodo stalno spremljale zrejo ter poskrbele tudi za izločitev vseh živali, ki dajejo potomstvo z nezaželenimi lastnostmi.

Želja, da vzdržujemo in izboljšujemo telesno, predvsem pa lovsko kakovost naših psov ne sme temeljiti na polovičarstvu, predvsem pa ne na poenostavljenem tolmačenju problemov zreje uporabnega lovskega psa. Ob želji, da vzredimo lepega lovskega psa, ne smemo pozabiti, da je važnejše imeti psa s solidno lovsko zasnovo, psa, ki naj bo seveda telesno takšen, da bo kos vsem naporom na lovu.

Brez podrastí — slabo za divjad

Foto J. Papež, Diana

Slepa jazbečarka in ukradeni srnjak

Dane Namestnik

Resasta jazbečarka Ruda je bila stara osem tednov, ko sem jo pred desetimi leti pripeljal iz Šalke vasi pri Kočevju. Spomnim se, kako težko sem se odločil, katero psičko naj izberem med šestimi lepimi, močnimi mladiči. Ruda je kar naprej uhajala od legla in se zabavala s svojo kostjo. Celo edinega bratca Ruska je šavsnila, če se ji je preveč približal. Nekajkrat je prinesla kost k meni pod klop, na kateri sem sedel in se odločal. Všeč mi je bila njena samostojnost in tako se je začelo najino desetletno prijateljstvo. Od takrat dejansko nisem bil nikjer več brez nje. Z menoj je bila v lovišču, v pisarni, v gorah, na morju... Kadar sem obul lovske nogavice in vzel daljnogled, puško ali fotoaparat, je nihče več ni spravil od vrat. Na skupnih lovih je kakor kip sedela pri meni na stojišču ali pa zvonila z braki po jesenskem listju zasavskih in dolenskih gozdov.

Kot večini lovske žene tudi moji ni bilo všeč, če sem preveč pogosto na večer zapuščal domače ognjišče. Toda Rudi je to tako prešlo v kri, da je vsako poletno in jesensko popoldne skoraj točno ob petih pričela razburjeno tekati po stanovanju. Cvilila je in se postavljala pred vrata. Delal sem se, kakor da je ne slišim. A ženi je kmalu presedlo in glasno me je opomnila, da sem gluhi in da mora pes ven. Da, seveda! V nekaj trenutkih sva bila z Rudo v avtomobilu in v lovišču. Po lovske stezih sva stopala v korak. Obstala je vedno z menoj vred, ne da bi ji to posebej ukazal. Njen dvignjen nos mi je vedno določno povedal, če je bila divjad pred nama.

Lov na srnjad ji je pomenil vse. Največkrat sva ure in ure presedela na prežah in opazovala. Če sem utrujen včasih zaspal, me je nežno opozorila na izstopajočo divjad. Razumela me je, če nisem streljal. Kadar pa sem »potegnili« sprožilec, je le vsa nemirna obsedela. Vedela je, da ne sme brez dovoljenja na nastrel. S svojimi lepimi temnimi očmi me je vprašujoče gledala. Ko sem ji pokimal, je že ni bilo. Hitro je našla skoraj vedno že umirjeno divjad in mi to z odsekanim laježem sporočila.

Največ sva lovila v večernem mraku, dokler sem z dobrim daljnogledom še lahko divjad ocenil in je bil strel ob daljnogledu na puški še zanesljiv. Uporabljam ABC kroglo, toda skoraj nobena streljana srnjad ali jelenjad ni obležala na mestu, nobena pa mi tudi ni »šla« več kakor 50 metrov. Zato mi je bila zvečer, ko se zelo hitro temni, Rudina pomoč neprecenljiva. Postala je odlična krvosledka. Njene vrline so poznali tudi lovci sosednjih družin in marsikdo ji je v zahvalo za poiskanega srnjaka zataknil za ovratnico zeleno ve-jico.

Žal so leta opravila svoje in z devetimi leti jo je narava prikrajšala za njeno

uživanje pri opazovanju. Siva mrena (katarakta) ji je zameglila prej tako jasen pogled, ugasnil ji je igrivi plamenček v bistrh očeh. Njena navezanost name pa se je še povečala. Čutila je, da je odvisna od moje bližine. Zato sem jo še vedno jemal s seboj v gozd. Lani sva se zgodnjega julijskega jutra s prijateljem Slavkom podala za starim srnjakom. Okrog naših zidanic je imel rdeči pretepač svoj »poligon«. Med tolikim zelenjem so mu bile mlade trte in drevesne sadike najbolj na poti. Kar ni požrl, je polomil z rogovjem. Name nila sva ga za odstrel, tudi zato, ker je bila njegova dlaka krepko načeta. Dlakóžer mu je značilno rdečo barvo spremenil v umazano sivo. In usoda je hotela, da sva »ta sivega« zagledala na košenici ob gozdu kmalu po četrti uri zjutraj. Odmev strela je prek Podroja odnesel dihi smrti, Slavkov lovski blagor. Vse je bilo prehitro, da bi se lahko odrekla užitkom prebujajočega se jutra. Z grenkobo v srcu sva srnjaka neiztrebljenega prinesla do bližnje prazne hiše in ga položila ob zid. Smrekovi vejici na srnjakovem boku in v njegovem gobčku bosta dovolj zgovorni, da je bil lovsko pravično uplenjen. Pol ure in nazaj bova. Na glas sva se o tem pogovarjala, ko sva šla mimo sosednje nenaseljene hiše, v kateri pa so bili tačas na oddihu lastniki. Tudi videli so naju lahko kilometer na sosednji rob, ko sva uživala ob rojevanju rdeče krogle na vzhodu. Gotovo jih je prebudil zgodnji strel.

Kako različno je vplivalo na naju dejstvo, da srnjaka ni bilo več tam, ko sva se čez slabo uro vrnila. Slavkov obraz je bil zalit s krvjo, moj pa bel kot kre-da. Gotovo se je kak lovec ali domačin hotel neslano pošaliti. Morda ga je prijatelj Janez, s katerim sva se malo prej srečala v Volčji jami in je bil z avtomobilom, odpeljal k pregledniku? Ali pa so se kakšni izletniki v tem samotnem kraju hoteli posladkati s srnjakovo pečenko? Gobarji? Saj gob tu sploh ni! Kaj vse nama je razburjalo domišljijo, ko sva brez uspeha preiskovala

V skokih z jase v zavetje gozda

Foto O. Dolenc, Diana

okolico. Da, prav gotovo so srnjaka ukradli. Na poti do postaje milice sva ugibala, poizvedovala spodaj v vasi... Okrog osme sva se z avtom vrnila iz mesta in spotoma pustila puško v zidanci pri ženi. Zaradi razburjene krvi. Slavko me je prepričal, da sva šla še enkrat na »kraj dogodka«. Ruda je hotela z nama, saj je prej nisva vzela s seboj. Slepa je na zalazu nerodna in se kdaj preglasno spotakne ob kamen ali stopi na suho vejo. Pregledala sva še enkrat vso okolico, pretaknila zgradbe ob hiši, obrnila vsak grm. Rudi sploh nisem poskusil česa dopovedati, saj to ni več krvni sled! Če je kdo srnjaka ukradel, ga je gotovo nesel ali celo peljal. Če nista bila tatova celo dva, saj je bil srnjak še neiztrebljen in je imel tam okoli 30 kg. Pozneje so lovski »tovariši« imeli zaradi izjemne teže kar nekaj sej, namenjenih temu primeru. Po pozornosti, ki so jo namenili srnjakovi teži, obliki rogovja, dlakožeru in uplenitelju, naju še danes spreletava

neprijeten občutek, da so pri vsej zadevi lahko imeli prste vmes celo solovci.

Rudi nisva namenila pozornosti, iskala sva na »svoje«, slepa psička pa tudi. In kako! Najprej je v svojem svetu teme sama našla prostor ob zidu, kamor sva položila uplenjenega srnjaka. Nato je dvakrat z nizkim nosom prišla do ceste. Če je šla po krvi, potem so srnjaka odpeljali z avtomobilom! Z avtom pa se je okrog petih peljal skozi vas le sosed vikendaš. Toda moje premišljevanje je prekinil Rudin tretji poskus. Molče, a z živahnim korakom jo je njen nos popeljal navzdol po cesti do križišča. Tu se je malce lovila, se ostro obrnila nazaj po drugi poti, zavila na pokošen travnik in po njem navzdol do gozda. Je mar res na sledu? Izginila je v gozdu. Stekel sem za njo. Izpod nalomljenih vej je vlekla nekaj težkega. Zarenčala je in se oglasila kakor v svojih najboljših časih. Glasno sem poklical Slavka, ki je iskal nekje nad hišo. Ugotovila sva, da so tatovi zelo pazili, da ne bi pustili sledov, da ne bi kje omedli jutranje rose. Zato so izbrali dosti daljšo pot po cesti in pokošenem travniku. Niso pa računali na kapljice krvi, ki so padle tu in tam iz srnjakove smrtno rane. Skrili so srnjaka, ki je zanje predstavljal le kilograme

mesa. Kar tam na mestu sva srnjaka iztrebila in drobovino z že napetim vampom pustila pod vejami, ki so jih tatovi sami nalomili. Zelo razočarani so morali biti, ko so čez nekaj ur odkrili smrdljivo drobovino, tako razočarani, da so čez čas v vasi kritizirali lovce, češ vsaj drobovino bi lahko zakopali.

Težko je opisati lovčev občutek po strelu, ki ubije živo bitje. Bolečina pozna vse jezike sveta, sreča pa prihaja molče. Lovčeva sreča je ob uplenitvi pomešana s trpkostjo, z bolečino. Zjutraj ob strelu naju je ob veselju stisnilo v prsih. Sedaj je bila najina sreča ob Rudi in ukradenem, pa zopet najdenem srnjaku brez tiste bolečine, neskaljena, pristna. Le nad ljudmi sva bila razočarana...

Drugič pridobljena trofeja ima za Slavka največjo vrednost. Za to rogovje je slepa Ruda dobila na ovratnico še eno, morda zadnjo smrekovo vejico.

Lovska organizacija

Ničesar brez odkritih dohodkovnih odnosov

S 16. majem se prične lov na srnjaka. Hkrati z lepimi trenutki pride tudi skrb za od-dajo plena. Prihodek od pro-dane srnjadi je namreč naj-močnejša postavka med pri-hodki naših lovskih družin. Kakor se vsak proizvajalec vpraša o ceni svojih proiz-vodov, se tudi lovec, kakšna bo letos cena za srnjad. To vprašanje pa sproža še vrsto nadaljnjih vprašanj. Lovci si že nekaj časa sami zastavlja-mo vprašanje o ceni srnjadi, o tem pa smo vprašali tudi naše partnerice delovne orga-nizacije (DO), odkupovalke divjačine. Če bi v tem druž-benem kvizu iskali zmago-valca, vemo, da to nismo lovci.

Prav vsi se zavedamo, da bi-jemo težko bitko za boljšo zunanjo likvidnost države. Ka-kor vsak boj, ima tudi bitka za devize svoje junake. V vr-stah neznanih junakov smo zagotovo lovci. V združenem delu se bojijo, ko nekateri po-skušajo zavreči načela zdru-ževanja dela in sredstev ter odločanja o skupnem prihodu in dohodku, zlasti ko gre za odločanje o devizah. Te bojazni lovci nimamo, ker za nas urejajo to vprašanje drugi. Zveni res nekoliko čudno, ka-kor da lovci nismo del naše samoupravne družbe. Kaže, da naj bi delavec in kmet, ko oblečeta lovsko obleko in vzameta puško, pozabila, kakšna so načela samoupravljanja. Nepoučeni opazovalec bi nas vprašal, kaj ste pa počeli ves ta čas, če veste, da se vam kratki ustavna pravica odlo-čanja o rezultatih vašega dela. Odgovorili bi mu, da smo strpno z razumevanjem poskušali v neposrednem raz-govoru doseči svoje pravice, vendar skorajda zaman.

Seveda pa ne kaže deliti očit-kov kar tako. Poglejmo, kaj smo lovci organizirano storili, da se stvari premaknejo. Lani septembra smo na Lovski zve-

zi Slovenije imeli razgovor z delovnimi organizacijami — odkupovalkami divjačine. Ka-sneje so podobne razgovore pripravile nekatere zveze lov-skih družin, pa tudi posamez-ne lovske družine so posku-šale z neposrednimi razgovori doseči boljše odkupne pogo-je. Morda smo lovci v pretek-losti napak ravnali, naivno smo spraševali, zakaj različne odkupne cene za uplenjeno divjad. Zdaj vemo, da so raz-lične cene posledica položaja, ki ga ima pri delovni organi-zaciji — odkupovalki lovska organizacija. Znebimo se to-rej razmišljanj o posledicah, lotimo se razčiščevanja vzrok-ov in pogledimo sedanje stan-je.

Samoupravne sporazume o združevanju dela in sredstev imajo praviloma sklenjene z DO odkupovalkami organiza-cije, ki se poklicno ukvarjajo z lovom in ribištvo. Tak spo-razum ureja vprašanja o med-sebojni dohodkovni povezavi, odločanju o skupnih rezulta-tih dela, razdelitvi odgovornosti in tveganju, o načinu in elementih obračunavanja stroškov, komu pripadajo devize ipd. To je pa prav tisto, kar »amaterski« lovci želimo in zahtevamo, naj se uredi. Ne želimo, da nam pošiljajo pogodbe o odkupu, pogodbe, s kakršnimi kmet kmetu krave ne bi prodal. Čeprav se je v zadnjem času za kanček pre-maknilo, to še vedno zdaleč ni tisto, kar želimo. Letos smo vsaj lahko zvedeli, koliko so bili prihodki od izvoznih sti-mulacij. Kaže, da je pri pro-daji divjačine magična meja, prek katere večina lovecev ne sme pogledati. Preveč je nez-nank v tej naši navidezni do-hodkovni povezavi, da lovci kot proizvajalci upravičeno ne bi zahtevali, naj se uredijo. Dovolj je izmikanj in izgovar-janj na nepomembne proble-me, ki jih lahko z malce dobre volje razrešimo mimogrede.

Zahteva lovecev je torej jasna. Odnose pri odkupu divjačine moramo urediti tako, da bo-mo lovci neposredno samo-upravno vplivali in soodločali o ustvarjenem dohodku.

Svet za gospodarsko-finančna vprašanja LZS je 22. aprila znova pripravil pogovor z DO odkupovalkami divjačine. Na razgovor so bili povabljeni tudi predstavniki zvez lovskih

družin, ki imajo izkušnje pri odkupu divjačine. Predstavni-ke odkupovalk smo seznanili z našimi predlogi, vendar mo-ramo ugotoviti, da pripravlje-nosti odkupovalk za močnejši premik preprosto ni. O tako pomembnih spremembah mo-rajo po njihovih obvestilih od-ločati samoupravni organi v DO. Odkupovalke tudi niso pripravljene izdelati osnutka samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev, le-tega naj bi zato pripravila posebna delovna skupina LZS. Predlog samoupravnega sporazuma pa naj bi sprejela LZS na seji skupščine 22. ma-ja t. l. Kako bodo predlog spo-razumno sprejele DO odkupo-valke, ne vemo, vemo le, da tako ne moremo naprej in da moramo odločno zahtevati spremembo odnosov med lov-skimi družinami in delovnimi organizacijami (DO) odkupo-valkami divjačine.

Janez Markoli,
predsednik sveta
za gospodarsko-finančna
vprašanja LZS

XVI. mednarodni kongres lovskih biologov (IUGB)

Zadnji, 15. mednarodni kon-gres lovskih biologov (IUGB) je bil lani (1981) v Trujilu (Španija). Določeno je že, da bo 16. mednarodni kongres lovskih biologov (IUGB) na Češkoslovaškem, v turistič-nem centru Štrpske Pleso v Visokih Tatrah. Kongres bo konec septembra in v začet-ku oktobra naslednjega leta (1983), organizirata pa ga mi-nistrstvo in veterinarski inšti-tut Košice.

Kongres IUGB, kot pomem-ben zbor strokovnjakov s področja lovske biologije in lovstva, je vsako drugo leto v drugi državi. Jugoslavija je bila gostitelj 7. kongresa IUGB v Beogradu in Ljubljani leta 1965. Poudariti je potreb-no, da so se jugoslovanski strokovnjaki udeležili vseh kongresov, od prvega, ki je bil leta 1954 v Düsseldorfu, ob svetovni lovski razstavi. Naši strokovnjaki so na vseh zasedanjih predstavili stro-kovne lovske raziskave v naši domovini.

V odboru za pripravo nasled-njega, 16. kongresa IUGB, je kot predstavnik jugoslovanske

skupine strokovnjakov s pod-ročja biologije divjadi tudi Dušan Bojović, znanstveni so-delavec Instituta za šumarstvo v Beogradu.

16. kongres IUGB na Češko-slovaškem bo zajel proble-matiko obstoja in zaščite divjih živali ter posledice naj-različnejših vplivov v njiho-vem življenjskem okolju; to-rej področje ekologije, etolo-gije, splošne biologije, vzgo-je, epizootologije, epidemio-logije, zaščite, gospodarskih problemov in lovstva v celoti.

Delo 16. kongresa se bo od-vijalo po sekcijah s simulta-nim prevajanjem v angleški, ruski, francoski, nemški in španski jezik, kar je pomemb-no zaradi svetovnega znač-ja kongresa. V pokongresnih ekskurzijah si bodo intere-senti ogledali znanstvenoraz-iskovalne institucije s področ-ja lovstva, lovišča in fazane-rije na Češkoslovaškem.

Če upoštevamo večstoletno tradicijo in sedanje napore za zaščito divjadi in raz-voj lovstva, je Češkoslovaška po številu divjadi, urejenosti lovišč in ugledu svojih stro-kovnjakov ena izmed prvih držav na svetu.

Na 16. kongresu IUGB bodo udeleženci lahko sodelovali s strokovnimi referati ali brez njih. To odpira možnost vsem ambicioznim in naprednim lovskim organizacijam, da na kongres pošljejo svoje stro-kovnjake. Spoznali bodo nivo teh kongresov in lovske zna-čilnosti Češkoslovaške ter prenesli nova spoznanja med svoje lovce in v naša lovišča. V primeru, da bomo uspeli zbrati dovoljno število jugo-slovanskih lovskih strokovnja-kov, bo možno organizirati tudi posebno ekskurzijo v ne-kaj najuglednejših lovišč in zrejališč divjadi, fazanerij in lovsko-raziskovalnih inštitucij, kjer bodo poskrbeli tudi za tolmačenje v našem jeziku.

Za obrazce oz. prijavnice se lahko vsi jugoslovanski lovski delavci obrnejo na naslov: *Dušan Bojović, Institut za šu-marstvo (odelenje za lovnu biologiju), 11030 Beograd, Kneza Višeslava 3*; ali nepo-sredno na: *Mihal Špenik, XVI. kongres IUGB, president, Vy-soka Škola Veterinarska, UI. Komenskeho 73, 04001 Koši-ce, ČSSR.*

D. B. — B. L.

Zlata Albreht — 35 let v službi lovstva

Celo delovno dobo preživeti v eni sami delovni organizaciji je redka, a obenem velika stvar. A vendar so med nami tudi takšni ljudje. Konec preteklega (1981.) leta je po 35 letih poklicnega dela v slovenski lovski organizaciji odšla v zaslužni pokoj tajnica strokovnega sekretariata Lovske zveze Slovenije in uredništva LOVEC Zlata Albreht.

Z delom pri Lovski zvezi Slovenije je pričela leta 1946, ko so bili narejeni prvi koraki slovenskega lovstva po osvoboditvi, ko je celotna slovenska lovška organizacija štela šele okoli 3000 članov in je glasilo Lovec izhajalo v mesečni nakladi samo 3500 izvodov. V času njenega dolgotrajnega dela je slovensko lovsko organizacijo vodilo kar pet predsednikov: dr. Janko Lavrič, Ivan Maček-Matija, dr. Jože Benigar, Rado Pehaček in Lojze Briški.

Razvoj je narekoval organizacijske spremembe in izpopolnjevanje. S tem pa se je spreminjalo tudi delo. Zlata je bila priča neštetim akcijam lovske organizacije in ogromno vedno zahtevnejših delovnih storitev je šlo pod njen peresnik in prišlo iz njenega pisalnega stroja.

Vestna in požrtvovalna delavka je dobila pomoč šele leta 1975. Poleg rednih službenih in družinskih dolžnosti je bila ves čas svojega službovanja aktivna tudi v zvezi sindikatov, več let je bila tudi predsednica disciplinske komisije delovne skupnosti Lovske zveze Slovenije. Občasno je tudi pomagala pri delu Kinološke zveze Slovenije, saj je bila redka mednarodna razstava psov, pri kateri ne bi sodelovala tudi ona.

Z odhodom Zlate Albreht v pokoj je v delovni organizaciji LZS nastala praznina, kajti njeno znanje, delovne izkušnje in doslednost pri izvrše-

vanju zaupanih ji nalog ni lahko hitro nadomestiti. Veseli bomo, če nam bo hotela še kdaj priskočiti na pomoč in nam pomagati, kadar bomo z delom v časovni stiski.

Lovska zveza Slovenije je Zlato Albreht za njeno požrtvovalno poklicno delo v lovstvu odlikovala z znakom za zasluge, z redom III. in redom II. stopnje. Kinološka zveza Slovenije pa ji je podelila srebrni znak za zasluge.

Ob njenem odhodu v pokoj smo ji tovariši in tovarišice z Lovske zveze Slovenije na ožji poslovilni slovesnosti izročili darilo — umetniško sliko, delo akademskega slikarja in lovca Petra Adamiča, ter ji zaželeli v pokoju prijetne dni in vedro razpoloženje.

B. L.

Tečaj za lovce ZGD Kozorog — Kamnik

V zavetišču Gorske reševalne službe (GRS) na Krvavcu je bil od četrta do sobote, 25., 26. in 27. februarja t. l., tečaj za lovce Zavoda za gojitev divjadi Kozorog — Kamnik. Bil je pravzaprav nadaljevanje tečaja, ki je bil prav tako na Krvavcu, 5. in 6. marca lani. Na tečaju so prav po-

sebno in zelo podrobno obravnavali uporabo tehnične opreme za gibanje v zimskih razmerah v gorah. Nadalje so se teoretično in praktično učili o preprečevanju nesreč v gorah kakor tudi o vodenju gostov itd. Še posebej so obravnavali, kako se izogibati snežnim plazovom, kako plazovi nastajajo, kdaj se prožijo itd.

Zaradi aktualnosti so se tečajniki kar najneposredneje seznanili tudi s predpisi o gibanju v mejnem pasu, o nošenju in posesti orožja, o sodni praksi itd.

Pri podajanju snovi so sodelovali inštruktorji Gorske reševalne službe (GRS) Kranj, predstavniki UNZ Gorenjske, starešine mejnih enot V.P. Radovljica in predstavniki rep. sekretariata za notranje zadeve.

Tečajniki so zanesljivo dopolnili in razširili znanje ter osvežili obravnavano snov lanskega tovrstnega tečaja.

Franc Ekar

Park 88 dreves v spomin na tovariša Tita — ob lovski koči LD Boštanj

V sklopu praznovanja sevniškega občinskega praznika so boštanjski lovci 12. novembra 1981 slovesno odprli »Spominski park 88 dreves« v neposredni okolici svoje lovske koč na Brezovici nad Boštanjem.

Prostor je na sečišču savske in mirense doline, na vzpetini, od koder je lep razgled na okoliško gričevje. Prav tu so leta 1975, prvič v zgodovini boštanskega lovišča, izpustili jelene damjke, ki so jih dobili z Brionov. Gotovo je v tem nekaj simbolike, da so prav zato na tem mestu uredili ta spominski Titov park.

V kratkem kulturnem programu so sodelovali rogisti Lovske družine Kostonjca, oktet Boštanjski fantje, folklorna skupina Umek Okiški iz Boštanja. Nastop rogistov je prispeval, da je bila slovesnost v lovskem stilu. Nežno otožni glasovi rogov so šli marsikomu do srca. Pevci so zapeli Titovo najljubšo slovensko pesem »Pleničke je prala« in zanosno Prešernovo Zdravico.

Na Krvavcu je bil nadaljevalni tečaj za lovce ZGD Kozorog

Foto F. Ekar

Prapori sosednjih lovskih družin in pobratene Lovske družine Peca iz Mežice so plapolali v vetru in tako še bolj povzdignili vzdušje.

V svojem govoru je starešina Lovske družine Boštanj, dr. Jurij Pesjak, med drugim dejal:

»Jugoslovanska zveza za varstvo in izboljševanje človekovega okolja je predlagala, da bi se v spomin na tovariša Tita izvedla vsejugoslovanska akcija pod geslom '88 dreves za tovariša Tita'. Sklep, da se tudi jugoslovanski lovci vključimo v akcijo '88 dreves za tovariša Tita', pa je bil enoglasno sprejet 14. marca 1981 na zasedanju skupščine Lovske zveze Jugoslavije v Prištini. S tem delom bomo lovci na simboličen način obeležili Titov plemeniti odnos do narave.

Tudi boštanjski lovci smo že v maju 1981 spregovorili o tej pobudi in enoglasno sklenili, da uredimo v živ spomin na tovariša Tita 'Park 88 dreves' pri lovski koči. Prva zamisel je bila skromna, saj smo hoteli urediti park na manjši površini. Ko pa je tudi Krajevna skupnost Boštanj pokazala zanimanje in pripravljenost, da nam pomaga kriti stroške za park, smo idejo zaupali ing. Marjanu Hladniku, ki je napravil načrt in izbral sadike. Povečali smo tudi prvotno namenjeni prostor. Drevesa, ki bodo zrastle iz teh sadik, bodo krasila ta prostor v vseh letnih časih s svojim listjem, cvetjem in semeni. Nismo pozabili na drevje, ki bo zlasti v zimskem času s svojimi plodovi hranilo divjad in druge živali, posebno ptice.

Naj v kratkem preletim najpomembnejše dogodke Lovske družine Boštanj:

— LD Boštanj je bila ustanovljena marca 1948. Leta 1978 smo praznovali 30-letnico njenega obstoja.

— V lovskem letu 1956/57 so se začele priprave na gradnjo lovske koč na Brezovici. Po truda polnem delu in prizadevanju vseh članov je bila ta koča odprta 4. 7. 1958.

— Leta 1967 je bila v Sevnici, na pobudo LD Boštanj, prva občinska lovska razstava. Zlasti boštanjski lovci so

Dr. Jurij Pesjak, starešina LD Boštanj, govori pri otvoritvi parka v spomin na tovariša Tita

poskrbeli, da je razstava dobro uspela.

— V juliju 1968 je LD Boštanj razvila svoj prapor.

— Na pobudo Zveze lovskih družin Posavje so bili leta 1975 izpuščeni v lovišče LD Boštanj damjeki. Skupno z lovskimi družinami Studenec, Tržišče in Šentjanž smo jih nabavili na Brionih. Sedaj smo lahko veseli in ponosni, saj jeleni damjeki krasijo naše gozdove.

— Oktobra 1970 smo začeli s prvim poskusnim krmljenjem divjih prašičev in potem s krmljenjem nadaljevali tudi v naslednjih letih. Leta 1975 smo posneli film o krmljenju divjih prašičev in njihovem življenju.

— Maja 1973 smo ustanovili Gorsko stražo. Vanjo se je vpisalo prvih 14 članov naše LD. V vse večji vnemi za zaščito našega okolja smo se tudi boštanjski lovci pridružili varstvenikom narave, h katerim spada Gorska straža.

— Na predlog LD Boštanj je občinska skupščina Sevnica sprejela odlok o dveletni popolni zaščiti race mlakarice. Naša družina je v tem času vložila večje število mladih divjih rac v reko Mirno in s tem poskusila ponovno nase-

liti mlakarice na tej reki. Uspehi so zelo dobri.

— Lovska zveza Slovenije je ob 70-letnici slovenskega lovstva odlikovala Lovsko družino Boštanj za požrtvovalno in uspešno delo z redom za lovske zasluge III. stopnje.

Lovci smo se z otvoritvijo spominskega 'Parka 88 dreves' vključili v praznovanje sevniškega občinskega praznika tudi s tem namenom, da pokažemo občanom naše delo. Krajevna skupnost Boštanj se z otvoritvijo 'Parka 88 dreves' v spomin na tovariša Tita vključuje med tiste krajevne skupnosti v Sloveniji, ki hočejo na ta način ohraniti in negovati spomin na velikega človeka — državnika — tovariša Tita.

Ko so lovski rogovi naznanili konec kulturnega programa, so si številni udeleženci slovesnosti v večernem mraku, ko je zahajalo rdeče jesensko sonce, ogledali adaptirano lovsko koč. Potem je pa v soju plamenic z Brezovice nad Boštanjem še dolgo v večer donela lepa slovenska pesem.

J. K.

35 let LD Benedikt v Slovenskih goricah

LD Benedikt bo v nedeljo, 20. junija letos, praznovala 35. obletnico svoje ustanovitve. V ta namen člani LD pripravljajo večjo prireditev s kulturnim programom, pri katerem bo sodelovala osnovna šola iz Benedikta, nastopila pa bosta tudi mešani pevski zbor KUD Benedikt in oktet Centrovoda iz Lenarta. Ob tej priložnosti bodo podelili zaslužnim članom LD odlikovanja, ustanoviteljem LD pa posebna priznanja. Dva najzaslužnejša člana za lovstvo bosta dobila najvišje priznanje lovske družine. Podeljeni bosta tudi dve listini o častnem članstvu v LD Benedikt in več priznanj družbenopolitičnim organizacijam in društvom.

Ob ustanovitvi je bilo v LD Benedikt 8 članov, sedaj jih je 36, ki so vsi zelo delavni. Lovišče, ki ga je LD Benedikt dobila v upravljanje leta 1947, je bilo tedaj prazno, opustošeno, saj je okupator močno zdesetkal divjad oziroma lovišče izropal. Znova je bilo treba začeti gojiti in gospodariti. Mlada LD Benedikt je gradila lovstvo na novih, samoupravnih socialističnih te-

meljih. Mnogo prostega časa in dela je bilo treba, da je zgradila, kar ima danes. Pred nekaj leti je LD Benedikt na lepi livadi nad vasjo Benedikt zgradila svoj lovski dom, ki je v ponos vsemu članstvu. LD gospodari po načrtanih smernicah, letnih in srednjeročnih planih ter dosega pri gojitvi divjadi — z ozirom na razmere — zadovoljive uspehe. Izjemi sta le fazan in poljska jerebica. Toda LD Benedikt upa, da bo z dobrim gospodarjenjem in načrtnim delom tudi pri gojitvi te divjadi (skupaj s sosednjimi LD) našla ustrezno rešitev. Člani LD Benedikt vabijo vse ljubitelje narave, strelce na umetne golobe in prijatelje lovstva ter strelstva, da pridejo na njihovo praznovanje v Benedikt v Slovenske gorice.

Preberite tudi poseben reklamni oglas na 176. strani te številke!

F. K.

Jubilanti

Alojz Škerbic — 80 let

Rojen je bil 15. 6. 1901 v Jeronimu pri Žalcu. Hkrati z življenjskim jubilejem je pa lani praznoval tudi 30-letnico svojega lovskega udejstvovanja.

Kakor večini proletarskih sinov, tako tudi njemu v mladosti ni bilo »z rožicami po-

Alojz Škerbic

Evgen Železen

stlano«. Kmalu po okupiranju domovine se je pridružil OF. Po osvoboditvi pa je opravljal razne odgovorne družbenopolitične naloge. A hkrati je bil z vsem srcem pri postavljanju temeljev socialističnemu lovstvu. Predvsem si je prizadeval za varstvo in gojitev divjadi ter za načrtno vlaganje in gojitev fazanov. Vsa leta, dokler mu je zdravje dopuščalo, je bil med najprizadevnejšimi pri zimskem krmljenju divjadi in tudi zelo uspešen vodnik lovskega psa.

Član upravnega odbora LD Trbovlje je bil 7 let (1958—65) in medtem vseskozi vesteren blagajnik. Hkrati z opravljanjem blagajniških poslov je bil pa tudi član komisije za ocenjevanje škode od divjadi. Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge.

Spoštovanemu tovarišu ob jubileju iskreno čestitamo in se mu zahvaljujemo za njegovo delo v dobro našemu lovstvu, še posebej divjadi. Tovariš Škerbic, še na mnoga vedra, zdravja polna leta!

Člani LD Trbovlje — F. J.

Evgen Železen je 6. septembra 1981 praznoval 70 let svojega življenja. Rojen je bil v slikoviti vasi Kuplivnik na Goričkem.

Razmere v stari Jugoslaviji mu niso dovoljevale, da bi postal lovec. Po osvoboditvi je pa vneto sodeloval pri ustanovitvi LD Radovci. Kot trgovec pa se je preselil v Mursko Soboto. Zato je iz LD Radovci prestopil v LD Mlajtinci, ki ima lovišče zraven Murske

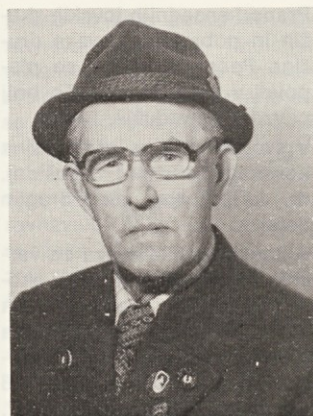
Franc Hribar

Sobote. Vseh 35 let svojega lovskega udejstvovanja je vneto delal za napredek lovstva v Prekmurju. Člani-lovci so mu poverili razne funkcije, ki jih je opravljal vseskozi vestno in odgovorno. Predsednik NO LD Radovci je bil 7 let (1946—53), predsednik NO LD Mlajtinci pa kar 18 let (1950 do 1965 in 1968—72). Nekaj časa je bil član dveh družin, LD Radovci in LD Mlajtinci. V upravnem odboru LD Mlajtinci je bil blagajnik 2 leti (1965—67). Bil pa je tudi član upravnega odbora Okrajne lovske zveze Murska Sobota, v dveh mandatnih dobah (1952—53 in 1956—58).

Jubilant je še sedaj zelo delaven. Kljub letom in občasnemu škripanju v kolenih ne mine nobena akcija v lovišču brez njegovega sodelovanja. LZS ga je za njegovo delo odlikovala z znakom za zasluge (leta 1972) in z redom za zasluge III. stopnje (1978). Evgen ob njegovem jubileju čestitamo sicer že nekoliko pozno, zato pa nič manj iskreno in toplo. Naj mu Diana nakloni še mnogo let zdravja in lovskega — dober pogled!

LD Mlajtinci — K. J.

Franc Hribar-Lovro je 29. 9. 1981 dopolnil 60 let svojega pestrega življenja. Rojen je bil v vasi Pirševo kot deseti otrok revnih kmečkih staršev. Ko je bil star 10 let, so ga dali služiti k premožnejšemu kmetu. S 17. letom se je šel učiti za mizarja. Decembra 1941 je bil zaradi sodelovanja z OF in sabotažnih akcij proti okupatorju aretiran in zaprt v Kam-

Franc Avšič

niku. Vendar je po tednu dni pobegnil iz zapora v partizane.

Po vojni je imel vrsto družbenopolitičnih funkcij. Leta 1953 pa je prevzel mizarstvo delavnico, ki se je v 17 letih razvila v najmodnejšo tovarno pogrebne opreme. Ko je leta 1970 kot direktor te tovarne — »Menina« v Šmarci — odšel v pokoj, je bilo v njej zaposlenih 150 delavcev. Tudi po upokojitvi zanj ni bilo počitka, imel je zopet vrsto funkcij in opravljal je razne dolžnosti, med drugim je bil tudi podpredsednik občinske skupščine Kamnik.

V lovsko organizacijo se je vključil leta 1950 in se takoj lotil oblikovanja lovske družine na samoupravni socialistični osnovi. Kadar je bilo potrebno razčistiti nejasnosti in nesporazume, je bila njegova beseda klena in odločna, a sproščena in šaljiva na »zadnjih pogonih« ter drugih družabnih srečanjih. Največ pa mu pomeni neokrnjena narava z njenim živalskim in rastlinskim svetom, v katero tako rad zahaja. Starešina naše LD je bil 17 let (1954-64, 1967-69, 1972-73 in 1976-77).

LZS ga je odlikovala z znakom za zasluge.

K jubileju mu čestitamo precej pozno, zato pa tem pri srčneje, in mu želimo še dolgo ravne cevi in lovskega — dober pogled.

Lovci LD Sela pri Kamniku

France Avšič, član LD Čatež ob Savi, je 17. januarja 1982 praznoval svojo 75-letnico. Rojen je bil v Sneberjih (Ljubljana).

Po službovanju v raznih krajih Slovenije je 1. 5. 1938 prišel v Čatež ob Savi in tu nastopil službo rečnega nadzornika.

V lovske vrste je prišel leta 1945 in naslednje leto (1946) ga tudi najdemo med ustanovnimi člani LD Čatež. Ves čas svojega članstva v LD je opravljal razne funkcije: 1947—49 gospodar, 1950—55 tajnik, 1956—60 starešina, 1963—73 zopet tajnik, od leta 1974 dalje pa je nenehno član nadzor. odbora ali disc. razsodišča.

Poleg prizadevnega dela v lovski organizaciji je bil delaven tudi na drugih področjih, kot odbornik KS, porotnik na sodišču, predsednik poravnalnega sveta KS, delegat v raznih silih in turistični delavec.

Za svoje požrtvovalno delo v lovstvu je prejel skromno odlikovanje — znak za lovske zasluge. Za delo na družbenopolitičnem področju je bil odlikovan z medaljo zaslug za narod, dobil pa je tudi troje priznanj: bronasto in srebrno značko TZ Slovenije ter zlato plaketo občinske TZ Brežice.

Tovarišu Francetu ob jubileju prirčno čestitamo in mu želimo še mnogo let zdravja in lovski — dober pogled.

LD Čatež ob Savi — V. J.

Občni zbor Kluba Diana, sekcije Cerkno

Sekcija Diane v Cerknem je imela občni zbor v soboto, 13. 2. 1982. Vsako leto pred uradnim delom občnega zbora sekcija prikaže delo svojih članov z razstavo diapozitivov. Letos je bilo prikazanih 80 diapozitivov in podeljene so bile tudi nagrade za najboljša dela. Dva mojstra fotografije in lovec cerkljanske LD, ki so diapozitive ocenili, so se o njih izrazili zelo pohvalno. Menili so, da je razstava vsako leto kvalitetnejša.

Po projekciji diapozitivov so se člani pomenili o delu v minulemu letu 1981. Temnica, brez katere je sekcija delovala toliko let, je sedaj skoraj izgotovljena. V njej člani delajo že od sredine lanskega leta. Potrebna so še nekatera manjša dela in nabava drobne opreme, vendar to ne ovira normalnega dela.

Na višini je sodelovanje z LD Porezen, kakršnega najbrž nima nobena sekcija Diane z lovsko družino. Za tako sodelovanje ima velike zasluge izvršni odbor LD, ki ima za delo sekcije veliko razumevanje. Finančno pomoč, ki jo nudi LD, ji sekcija vrača s prostovoljnim delom v lovišču, s fotodokumentacijami in s

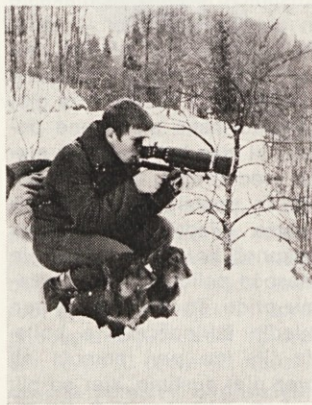

Foto lovec s teleobjektivom
Foto D. Namestnik

sodelovanjem na lovskih razstavah.

Stalne razstave črno-belih fotografij, ki je že skoraj eno leto v blagovnici Nama v Cerknem, brez podpore LD in tovarne ETA ne bi bilo.

Foto lovov, ki so jih organizirale druge sekcije FK Diane, so se udeleževali tudi člani sekcije Cerkno. Namen foto lovov je predvsem, da se člani sekcij med seboj spoznajo, da vidijo tudi druga lovišča in divjad. Po nenapisanem pravilu je za organiziranje foto lova sedaj na vrsti cerkljanska sekcija. Pripravila bo foto lov nekje v predelu Porezna.

Občni zbor je razrešil stari odbor in potrdil novi odbor. Število članov, ki jih je bilo na začetku delovanja sekcije zelo veliko, se je sedaj ustalilo. Kajti foto lov je zelo težka zvrst fotografiranja. Ljudje, ki jih narava in njeno živalstvo

res ne privlači z vso močjo, ki nimajo strasti zalezovanja in čakanja divjadi, z leti odstopijo.

Množičnosti v foto lovu ni pričakovati. Vendar bo vedno ostalo določeno število ljudi, navdušenih entuziastov, ki so pripravljeni žrtvovati čas in tudi denar za upodabljanje enkratnih prizorov v naravi na filmski trak.

Foto lovci naj bi svoje uspehe prikazovali na razstavah oz. posnetke projiciral vsem tistim občanom, mladim in starim, ki jih sicer narava privlači, a jim čas in drugo onemogočata z njo najneposrednejši stik.

Jože Miklavčič

Namesto jelenjadi — volkovi

V letu 1981 je imela LD Iga vas precej težav z izvedbo planiranega odstrela. Takih težav pa ni imela le naša LD, pač pa tudi sosedne in kolektiv lovišča »Jelen«.

Temu je pač vzrok zelo velik odstrel, zlasti jelenjadi, v prejšnjih letih na celotnem Notranjskem. Ta je že nekaj let znašal po 1200 do 1400 jelenjadi letno, kar je močno razredčilo jelenje trope. Sedaj je jelenjad na tem območju v zelo majhnih skupinah, po 4 do 6 v tropiču. Vse do lanskega leta (1981) je naša LD dobro izvrševala odstrelne plane, tako po količini kakor po kakovosti divjadi.

Sedaj smo prišli na tisto točko, ko bo treba izvršiti temeljito analizo o staležu jelenjadi in določati take odstrelne, ki ne bodo vpivali na ravnovesje jelenjadi na Notranjskem. V lanskem letu smo ugotavljali, da se je stalež v lovišču precej zmanjšal. Vendar smo mislili, da se divjad drži v sosednjih loviščih in da se bo v lovni sezoni pojavila tudi v našem lovišču. Toda že na lovih posamičnih lovecev se je pokazalo, da temu ni tako, saj so bili uspehi takih lovov zelo pičli.

Nič bolje ni bilo na skupnih lovih, saj je na vseh 13 skupnih lovih padlo le 8 jelenjadi. Kljub vsem naporom posamičnih lovcev in skupnih lovov je bil plan v letu 1981 izvršen le 53%. Zaradi neuspehov na rednih skupnih lovih so lovci zadnji mesec lovne dobe izvajali med tednom tudi izredne skupne love. Vendar v manjših skupinah. Tako se je tudi skupina osmih lovecev sredi decembra 1981 napotila na lov.

Izbrali so predel, kjer se jelenjad zelo rada zadržuje. Po visokem snegu so prišli do Volčjega hriba. Odločili so se, da bo 7 lovecev stalo okoli hriba, eden bo pa pritisnil skozi gozd. Le-ta je bil France Kováč. Počasi je napredoval proti vrhu hriba in udarjal s palico po deblih. Bil je že blizu vrha, od katerega ga je ločil le še grebenček, čez katerega ni mogel videti. Spet je udaril s palico in zaklical značilni »ta-ta-ta«. Tedaj je nekaj hušnilo pred njim, kar pa zaradi goščave ni mogel videti. Pohitel je na grebenček in zagledal tri volkove, ki so se pravkar razbežali. Pod debelejšo, gosto smreko je zagledal tudi skupno ležišče teh volkov.

Dva volka sta bežala naravnost proti stojiščem lovecev. Velik volk se je usmeril proti Francu Mlakarju, izkušnemu lovcu in lovovodji LD. V velikih skokih se mu je naglo približeval. Odjeknil je strel. Volk se je vzpel, padel in se takoj umiril. France sam sebi ni verjel, da je tako dobro zadel. Napolnil je znova puško in se volku počasi približal. Noben strel ni bil več potreben. Zver je bila odlično zadeta v vrat in se je v hipu preselila v večna lovišča. Tudi drugi volk je pritekel med lovece, a je imel srečo; strelil ga niso zadel. Tretji volk se je pa spretno izmuznil, ne da bi ga kdo na stojišču videl.

Z jelenjadjo seveda tega dne ni bilo nič. Edino v zvezi s to divjadjo so bili skromni ostanki košute, ki so jo volkovi raztrgali v bližini omenjenega ležišča na Volčjem hribu. Lov je bil za ta dan pri kraju. Uplenjeni volk je bil lepo razvit, z lepo dlako, tehtal pa je 35 kg. Uplenitelj je bil vesel redkega plena, toda z volkom ga je čakalo veliko dela in skrbi. Ker je območje

cerkniške občine okuženo s steklino, so volka spravili v vrečo in ga odpeljali v Postojno, kjer ga je odrli proti steklini cepljeni lovec. Glavo je poslal na pregled Virološkemu inštitutu Veterinarskega oddelka Biotehniške fakultete v Ljubljani in uplenitelj je kmalu dobil obvestilo, da je bil volk zdrav, da trofejo lahko da v delo preparatorju.

Volkovi so že nekaj let stalna zverjad v lovišču LD Iga vas. V tej skupini so bili trije volkovi, lovci in drugi pa sem in tja vidijo tudi skupino šestih volkov, ki se pojavljajo v našem lovišču, babnopoljskem in gojitvenem lovišču »Jelen«. So zelo previdni in jih je težko dobiti pred oči. Seveda imajo volkovi v naravi vlogo veterinarjev in odstranjevalcev oslabeledih živali, a zahtevajo tudi delež zdrave divjadi. Zanimanje niso nadležni ljudem in domačim živalim, saj si najdejo dovolj hrane v gozdovih. Tudi v letu 1980 je bil v lovišču LD Iga vas uplenjen volk in sicer blizu kraja, kjer so lovci v letu 1981 naleteli na trojko. Nobenega strahu ni, da bi ta prvobitna zver zaradi puške izginila iz naših gozdov. Večja nevarnost zanjo pa je steklina. Če bi slučajno kateri izmed volkov dobil to bolezen, bi bilo to zelo nevarno za njihov obstoj kakor tudi za njihovo okolico.

Franjo Bavec,
LD Iga vas

Trinogi invalid

Soparno pomladansko popoldne. Roj tečnih mušic se podi za Janezovim Tinetom iz Podroja. Kosilnica ga je dodobra upehala. Motor mu ne da oditi. Hitro mora stopati za ostrimi rezili, ki režejo, režejo, režejo... Gosta in visoka trava pada. Glej! Tine je v hipu dvignil rezila, toda majhna pikčasta kepa se je dvignila in opotekla. Komaj poležene mu srnjačku je odrezalo sprednjo desno nožico. Ves zbežan in prizadet je Tine hitro odnesel krvavečega mladčka do bližnjega doma. Sestre so se trudile z njim, on pa je odšel, da pokosi do konca. Toda nesreča je hotela, da je kmalu zatem na enak

način odrezal sprednjo desno nožico še bratcu srnjačku, ki je ležal nedaleč stran.

Doma so obema invalidoma pomagali, kolikor so mogli. Pomoč gotovo ni bila nestrokovna, saj je Anica medicinska sestra, oče Beno pa je bil lovec in še vedno živi z naravo. Mleka je na pretek ob napredni živinoreji, zlo pa je bilo za oba mladčka manjše v družbi skrbnih dvojčic. Mali Cirila in Metoda še vedno ne moreta razumeti lovecev, ki so jima neko popoldne brez pojasnila odnesli oba invalida. Srnjačka sta dobila novo domovanje v tesni ogradi ob smrdljivi tovarni. Najbrž sta težko prenesla slovo od mirne vaške narave, saj je eden sicer skrbni negi lovca Darka in njegove žene Pavle zrasel. Postal je telesno šibak lanščak, kar je ob njegovem omejenem gibanju skoraj razumljivo. Zraslo mu je prvo rogovje, vseh parožkov kar deset. Kljub temu pa so njegove oči žalostne. Žalosten je tudi človek, ko vidi, kako mali invalid bega v tesni in prenizko pokriti ogradi. Če stoji na mestu, spusti sprednji del telesa skoraj do tal. Zaradi omejenega gibanja ga nerazvite plečne mišice ne drže pokonci.

Klic narave ga vabi. Izgubljen je, toda v prostosti bi bil pogubljen. Ni ga vzgojila in utrdila narava. Ne boji se človeka, navajen je na psa, toda vsi psi ga ne poznajo.

Pomlad je tu in zopet se porajajo nova življenja. Kmalu

bo košnja in zopet bodo predvsem mladiči plačevali davek... Kljub vsakoletnim opozorilom bo treba občanom znova na primeren način (krajna glasila) dopovedati, da sam v travi ali goščavi ležeč srnji mladček ni osirotel. Naj ga puste pri miru in naj se umaknejo, tudi pse naj privežejo! V našem lovišču je pred leti lovec vzel otrokom mladega srnjačka, ki so ga pobrali v gozdu in jim dal tiščaka (takrat je bil vreden precej več). Kmalu je šlo od ušesa do ušesa: »Jurja dobiš, če najdeš srnjega mladčka!« V nekaj dneh so ljudje pobrali čez dvajset srnic in srnjačkov. Le dva sta preživela (če sta?) nekje v triglavskem lovišču.

Kosilnica je smrt za dlakaste in pernate mladčke. V nekaterih severnejših deželah mora biti motorna kosilnica opremljena z nosilcem za gibljive kovinske ali lesene palice, ki vise kak poldrugi meter pred strojem in češejo travo. Ta razdalja je dovolj, da večina mladčev vsaj skoči pokonci, ko se jih dotaknejo plesoče palice. Če kljub vsemu pride do poškodb in ran mladih štirinožcev, je bolje, da jih (po prvi pomoči ali brez nje) pustimo, kjer so bili in kamor končno tudi spadajo. Če jim bo narava prizanesljiva in jih mati uspe spraviti do samostojnosti, bodo vsaj od malega naučeni sami živeti, pa četudi na treh nogah. Njihova čutila bodo prilagojena večji previdnosti, manjši gibljivosti. Če tako pohablje-

na divjad preživi, je predvidena za »sanitarni« odstrel, čeprav njena telesna hiba ni dedna. Videl sem v naravi trinogo srno z dvema krepkima mladčkema. Srnjak brez sprednje noge je močno zdelal lovskega psa. Sicer je bil pa navajen skrivanja in omejenega gibanja, ko mu je odpadlo edino orožje za obrambo.

Tudi mladi deseterak bi raje izbral trd boj za obstoj ali celo smrt, kakor pa življenje v ujetništvu...

Dane Namestnik

Divjega petelina sem poslušala kar iz postelje

Sredi gozdov je bila jasa z njivami in travniki ter majhna domačija. To je bila naša hiša s hlevom, obrnjena proti severozahodu, 12 kilometrov od Prevalj in Raven, visoko v hribih na Koroškem, na Zgornji Jamnici. Na jugovzhodni strani se dviga gora Peca v vsej svoji lepoti. Državna meja med staro Jugoslavijo in Avstrijo je potekala prav tam, koder poteka tudi zdaj med Avstrijo in SFR Jugoslavijo: od Pece čez Holmec, Dolgo brdo, del Belšaka, potem pa navpično ob našem travniku in njivah do vrha Zgornje Jamnice, do našega znamenja — križa, kjer stoji tudi meter visok obmejni kamen.

Tam v gozdu, v naravi sem preživela otroštvo, vso mladost. To so bila leta od 1926 do 1941. Lov je bil tiste čase tam gori ob državni meji prepovedan. Obmejni stražarji — »graničarji« so pustili divjad pri miru. Tako je imela ob meji svoj paradiž. Zdelo se nam je, da se divje živali tega dobro zavedajo. Ljudje smo se navadili na divjad, divjad pa na ljudi. Skoraj udomačila se je.

Edini lovec, ki sem ga kdaj videla tu ob meji in na naši domačiji, je bil moj učitelj Ludvik Grafenauer iz Šentaneli (Spodnja Jamnica), kamor smo otroci hodili v šolo. Učitelj je sicer nosil puško, a nikdar nisem videla, da bi streljal. Pač pa nam je v šoli veliko pripovedoval o naravi, o divjih živalih. Zato sem se tudi jaz vedno bolj zanimala za vse v gozdu in na polju.

Odkrila sem ležišča razne divjadi, gnezda ptic po drevju in na tleh, lisičino pod skajlovjem, neverižja gnezda v gostih smrekah, hermelinove rove v zemlji in mišja gnezda pod trhlimi štori.

Najlepši pa so moji spomini na divje peteline in divje kokoši. Divjega petelina sem videla, če sem šla nabirat borovnice, maline ali gobe. Nekajkrat sem videla tudi divjo kokoš s kebčki. Če sem se ji hotela približati, je najprej visoko dvignila svoj rjavo grahasti vrat in se z očesci pozorno zazrla vame. Če pa sem ji prišla le preblizu, se je pritislila k tlom, da sem jo komaj videla. Njeni kebčki pa so se pogubili po listju. Opazovala sem iz grma divjega petelina, kako je trgal in požiral črne borovnice, in divjo kuro, kako je razbrskavala mravljišče, da so se njeni piščančki lahko najedli mravljinčjih bub.

Enkrat sem celo videla, kako je divji petelin »rašil« kokoš. Nanjo se je vzpel podobno kakor domači petelin na domačo kuro. »Rašiti« je naš domač koroški izraz za kopčati ali rasti. Beseda, iz katere je tudi samostalnik — rastišče, kraj, kjer divji petelin pōje in kopča ali rasti divje kokoši. Torej kraj, kjer se začne »rast« mladega rodu — divjega petelina.

Pomlad za pomladjo so divji petelini klepali svoj ljubezenski spev, nekateri čisto blizu naše hiše. Seveda smo vedeli, da spev ali kitico divjega petelina sestavlja več delov. Po domače, po koroško smo rekli, da divji petelin »klepa, tleska, tonka in šušti«. Ko je bila še noč, ko se je na vzhodu pojavila prva slutnja dneva, so petelini izmed vseh ptic začeli peti prvi. Otroci smo takrat navadno še spali. Večkrat pa so še péli, ko smo vstali in je bil že svetel dan, ko so žrgolele že druge ptice, med njimi kukavica, drozg in črni kos. Videli smo jih tudi na tleh, kako so se šopirili in vozili kočijo s povešenimi perutmi in se tudi pretapali.

Najraje so peli na borovcih in tudi spali najraje na borovcih. To sem ugotovila po njihovih značilnih iztrebkih — cigarah imenovanih — pod drevesi. Kasneje, ko sem šla v širni svet, moje zanimanje

za divje živali ni skopnelo. Tako sem slišala, da Nemci velikega (divjega) petelina imenujejo tudi »borov petelin« (Kieferhahn), to baje zato, ker je najljubše njegovo drevo — bor.

Nad našo hišo — po domače pri Križanu — je stal velik hrast, 30 do 40 korakov od poslopja, sicer pa ob robu gozda in ob glavni poti čez državno mejo. Bilo je spo-

mladi 1934. ali 1935. Neke aprilske noči me je mama zbudila in mi pokazala skozi okno na hrast. V medli svetlobi zadnjega krajca in porajajočega se jutra sem na hrastu, ki še ni ozelenel, opazila divjega petelina. S povešenimi perutmi, z razprtimi repom in s stegnjenim vratom je hodil sem in tja po veji in »klepal, tleskal, tlonkal in šuštel«. Čudno, da je bor zamenjal za hrast; sicer pa ni pravila brez izjeme!

Moja in mamina postelja je stala prav pri oknu. Zato sem se le malo dvignila, stegnila roko izpod odeje in na stečaj odprla priprto okno, da sem petelina bolje videla in bolje slišala njegovo ljubezensko pesem. Tudi domači petelin v hlevu se je prebudil in zakikirikal. Mami je šlo na smeh, kajti rada je imela živali. Tudi jaz sem se nasmehnila. Domači in divji petelin sta kar tekmovala vsak s svojim petjem. Pomislila sem, kako velika je razlika med kitico domačega in spevom divjega petelina.

Ko se je na vzhodu prižgala jutranja zarja in je zadnji kratec na zahodu tonil za goro, se je oglasil zbor drobnih ptic. Kmalu je pel ves gozd, peli so hribi in doline, takt vesoljnemu zboru pa je dajal divji petelin s svojim klepa-

njem na hrastu ob naši hiši. Nikjer drugje na svetu ni bilo tako lepo kakor pri nas doma tam gori na samotni kmetiji sredi gozdov.

Vse lepo pa se je nehalo takrat, ko so nacisti vdrl v Jugoslavijo. Zatrepetala so srca ljudem, utihnile so ptice, poskrila se je divjad, izginili so tudi divji petelini. Vse se je spremenilo. Miru in tišine ni bilo več ob meji, diha smrti je zavel čez domačije in skozi gozdove...

Rezika Dekleva

Na ruševca...

Že na decembrskem posvetu mi je lovovodja Ciril obljubil, da me bo spomladi popeljal na vznemirljiv lov na ruševca. Obljube sem bil zelo vesel, kajti lov na ruševca ali škarjevca, ki domuje v gorah nad drevesno mejo, je poln napetega pričakovanja, a tudi težak, ker mali petelin poje zgodaj, ko so gore še pokrite s snegom in je pot do njega težka.

Med lovci naše lovske družine slovi Ciril kot izkušen lovec, zato sem vedel, da njegova obljuba pomeni že tri četrt uspeha. Dobro pozna rastišča velikega petelina in ruševca, ki ju v našem lovišču najdemo na Kolarici, Travniku, Komnu, Kernesu, Bukovcu, Petelinjeku in Teru, pa tudi na pobočjih, ki obkrožajo Ljubno v Zgornji Savinjski dolini.

Lanskoletna dokaj mrzla zima nam je nasula snega na pretek, a sta ga toplo pomladansko sonce in aprilska odjuga hitro pobrala. Ne samo v dolinah, tudi hribovje na obojnih straneh je hitro zgubljalo bremena zime; prve kopnjave so si že podajale roke — prišla je čudovita pomlad. Zadnji dan aprila sem težko pričakoval. Naložil sem lovsko opremo v avtomobil in se čez Črnivec odpravil na Ljubno. Ob 7. uri zvečer sva bila z vodnikom Cirilom že v lovski koči, kjer sva se pridružila našemu lovcu in njegovim prijateljem, ki so se odločili v koči praznovati 1. maj.

V veselem razpoloženju nama je čas hitro mineval. Ob eni uri po polnoči sva se

opremila za lov. Tovariši so nama zaželeli dober pogled, midva pa sva zopet sedla v avtomobil.

Nekako sredi gozdne poti, ki sodi proti vrhu Komna, so namju ustavile podrte bukve, ki so jih vrgli zimski vetrovi in sneg. Izstopila sva, prižgala bateriji in peš nadaljevala pot. Hodila sva po temačni gozdarski poti, razriti od vleke lesa in večkrat pretrgani zaradi hudournikov, ki so drli proti Savinji. Ciril spredaj, jaz za njim.

Občudoval sem svojega vodiča, ki je sicer delaven in vesel človek, cenjen v vsaki družbi in vnet lovec, ki rad prenaša svoje dolgoletne lovske izkušnje na nas mlajše lovce.

Z gozdarske poti sva zavila na lovsko stezo, ki se je med redkimi smrekami in še redkejšimi macesni ter od snega potlačenim grmovjem vila proti vrhu Komna.

Rojevalo se je že prvomajsko jutro, ko sva v kôču sedla na razgrnjeno šotorsko krilo. Krepko sva potegnili iz moje zelenke, se toplo oblekla in tiho obsedela. Temačno in mrko ozadje se je počasi umikalo prihajajoči sinjini neba in moje oči so vse bolj razločno dojemale okolico. Oblaki nad nama so med redkimi zvezdami počasi pluli proti severni strani, od koder sva pričakovala ruševca. Čas je mineval.

»Ne bo ga,« je dejal lovec Ciril in se pridrušal nad odmevi praznovanja, ki so ga

občasni sunki vetra prinašali z visoko ležeče kmetije prek planin Kolarice in Travnika ter motili gorski mir.

Nedolgo za tem, ko je prvi ptič pozdravil rojevajoče se prvomajsko jutro in si otrešel nočno roso s perja, sva zaslišala ruševca. »Ššiiu«, se je oglasil s 100 metrov od-

daljenega prepadnega roba tik pod vrhom Komna, kjer je rastle skupina mladih smrek. Premraženo telo se je takoj ogrelo in drget zaradi hlada ter lovskega pričakovanja je v hipu minil. »Ali ga slišiš?« je tiho vprašal Ciril. »Slišim, slišim,« sem šepnil ves srečen. »Naj se razpoje,« je odgovoril Ciril, »potem ga bova lažje priklicala.« Sedela sva negibno, napenjala ušesa in zamaknjeno poslušala ruševčevo »petje«.

»Čuiišši-čuu-ššiu,« je vroče-krvno pihal ruševac v smrečju in pozival tekmece na dvoboj. Res se je petju najinega škarjevca omahljivo in tiho, nedaleč stran, iz smeri Smrekovca, odzval mlad ruševac.

»Šuiii,« mu je takoj bojevitost odgovoril najin vitez in privršal na zaplato snega bliže naju. Besen na vsiljivca je povsili peruti, razširil rep, visoko poskočil in pripravljen na boj silovito zapihal. Nakar je utihnil in oprezoval v smer proti Smrekovcu. Toda mladenci se ni več oglasil.

»Morava ga priklicati bliže, sicer ne boš streljal!« je tiho rekel Ciril in pričel klicati: »Ččšuuu — čui!« Toda Cirilovo »petje« ni bilo tako glasno kot pihanje bojevitiga ruševca, ki je lovcu tudi takoj odgovoril.

Po četrtem Cirilovem klicu, ki je bil enako bojevit kot ruševčev, se je petelin dvignil in bučno pristal na travnatem robu, kakih 50 metrov pred najinim kôčem. Že med ruševčevim letom mi je Ciril hitro dejal: »Pripravi puško!«

Na robu vzpetine je petelin zopet zapihal in zaplesal ter klical vsiljivca na pretep. Le-tega pa ni in ni bilo. Zle-tel je na vrh mlade smreke, najbrž zato, da bi le ugledal tekmece in mu dokazal, kdo je gospodar rastišča vrh Komna.

Počasi sem se obrnil v smer ruševca, dvignil puško in pomeril na petelina vrh smreke. Ko sem ga tako gledal prek cevi moje bokarice, se mi je bojeviti ptič nenadoma zasmilil, zaradi najine prevare, in kar nisem mogel ustreliti. Gotovo je minila cela minuta, ko me je Ciril že tretjič dregnil v hrbet in jezno zašepe-tal: »Streljaj no, sicer bo prepozno!« Tedaj sem le ukri-

vil prst na sprožilcu. Videl sem, kako so padajočega ruševca zakrile veje mlade smreke in mu nudile zadnje zavetje.

Ko sva pritekla do njega, je z razprtimi perutmi negibno ležal pod smreko. Zamaknje-no sem gledal v čudovite barve svojega prvega in zadnjega uplenjenega ruševca ter ga božal po temno modrem le-sketajočem se perju. Pristo-pil je Ciril in slovesno dejal: »Čestitam lovski blagor! Odlični strel je bil!« Izročil mi je vejico plena na štuli svojega klobuka, smrekov vršiček pa je dal ruševcu v kljun za zad-nji grižljaj. Videl je, da sem bil jaz preveč vznemirjen, da bi to storil jaz. Kajti po stari lovski navadi je to dolžan storiti uplenitelj in se s tem simbolično oddolžiti svoji žrtvi za lovsko doživetje.

Radost ob uplenitvi se je ob najinem sestopu s Komna umaknila zaskrbljenosti ob upadajočem staležu divjih petelinov in ruševcev. Potolazila pa sva se z mislijo, da je moj ruševac zaradi lepih, pretežno sončnih aprilskih dni gotovo že opravil svoje ploditveno poslanstvo.

Ko sva nad Hlipovcem, kjer se konča težji del sestopa z vrha Komna, počivala in v pre-bujenem jutru, polnem ptič-jega petja kadila cigaret, sva spet zaslišala ruševčevo pihanje in gruljenje. Ciril me je pomenljivo pogledal in rekel: »Torej eden prav gotovo še pôje v tem predelu. Rod kri-vorepega viteza se nadaljuje...«

Jože Kopušar

Stekla lisica napadla psa

V vasi Zg. Luša v lovišču Lovske družine Selca nad Škofjo Loko je 18. 3. 1982, v popoldanskih urah, prišla na dvorišče kmeta Jurjevca lisi-ca. Tam je zadavila kokoš in jo pustila kar na mestu. Šla je naprej do sosedu Gašparja in prav tako tam ujela kokoš in jo zadavila. To sta videla delavca, ki sta razkladala kam-ion in nagnala lisico; umi-kala se jima je ravno toliko, da je nista mogla dohiteti. Ušla jima je v drvarnico tret-jega sosedu Franca Ranta. Zasledovalca sta se oboro-žila s kolom in vilami, vendar

jima je lisica iz drvarnice ušla. Pustila je le nekaj dlake in pobegnila v gozd.

Drugi dan je verjetno ista li-sica zopet prišla v to vas in sredi popoldneva z vso silo napadla psa volčjaka na ve-rigi pri Julki Okorn. Pes in lisica sta se krepko spoprije-la; na pasje lajanje in javka-nje je psu prišla na pomoč njegova lastnica, ki je z ro-vnico potolkla lisico. Seveda je bil pes precej ogrizen. Ta hi-ša je precej na samem in pri hiši je samo Julka, stara 73 let, vendar je korajžno šla nad lisico.

Niti delavca prvi dan niti Okornova drugi dan niso prav ravnali. Nihče namreč o lisici ni obvestil nablížjega lovca v vasi, ki bi vedel, kaj je treba ukreniti. Tako je pa Okornova, ko je pobila lisico, odvezala psa in ga zaprla v hišo (v stanovanje). Potem je šla obve-stiti sosedu, ki jo je poslal k lovcu Pavletu Bergantu. Le-ta in čuvaj sta potem šla in dala lisico v vrečo ter obvestila o tem veterinarsko inšpekcijo in vodstvo lovske družine.

Ko je drugi dan prišel na kraj dogodka vet. inšpektor Jože Rode z lovcem Bergantom, je odredil zaradi suma na stekli-no varnostne ukrepe. Če je bila okužena lisica, je bil oku-žen tudi pes in zato je inšpek-tor ukazal ustreliti psa, ki se je spopadel z lisico. Poleg tega pa tudi sosedovega psa in nekaj sosedovih mačk. Po-hiši je bilo namreč precej sledov, saj je bil pes prek noči v hiši; njegovih sledovi so se poznali celo na mizi... So-sed ima tudi majhne otroke, ki so hodili okrog, kjer je prejšnji dan lazila lisica. O celotni zadevi je bila obve-ščena tudi zdravstvena služ-ba, ki je prevzela nadzorstvo nad ogroženimi. Vse pokon-čane živali sta lovec in in-špektor zapakirala in odpelja-la na preiskavo, kjer so do-

končno ugotovili, da je bila lisica stekla.

Iz tega dogodka bi kazalo po-tegniti koristen nauk. Da je steklina smrtno nevarna, se-daj ve že skoraj vsak, a ven-dar ljudje ravna jo zelo lahko-miselno, kar dokazuje tudi ta primer. Zveza lovskih družin Gorenjske je izdala knjižico o steklini, katero ima vsak lo-vec in v kateri je vse potreb-no o ravnanju v takem in po-dobnih primerih.

Stane Bajt

Lovec umrl zaradi stekline

V nemški lovski reviji »Jä-ger«, št. 3 — marec 1982, je objavljena novica o smrtnem primeru zaradi stekline v Nemški demokratični repu-bliki.

Lovca, starega 38 let, je v prst rahlo ugriznil njegov mla-di, še ne cepljeni jazbečar. Pes je bil stekel, vendar lovec tega ni vedel.

Jazbečar je poginil naslednji dan. Vendar ga niso oddali v preiskavo, izostal je tudi zdravniški pregled lovca, ki ga je pes ugriznil.

Čez 31 dni so se pokazali pri lovcu prvi bolezenski znaki, značilni za steklino. Tri dni pozneje se je pojavila ohro-melost in po štirih dneh ago-nije je umrl. Kljub intenzivni negi v bolnišnici.

K. B.

K članku

»Odkrita skrivnost« Ivana Mikca-Mitje

V 3. številki Lovca 1982 je I. Mikec objavil zanimiva opa-žanja in razmišljanja o vplivu prehrane na obnašanje in raz-množevanje divjega petelina in polha. Nameravam se do-takniti le njegovih izvajanj glede polha. I. Mikec je v dolgih letih, nekaj na terenu, nekaj pa s poskusi z ujetimi polhi, prišel do svoje razlage o nihanju poljšjih populacij, namiguje pa tudi na možnost razširitve te razlage na druge živali. Zadeva je zanimiva tudi za biologe, zato je prav, da jo podrobneje pretesemo.

Letna nihanja (ciklična ali ne-ciklična) v številčnosti malih sesalcev so velik, še zdaleč

Letos so skoraj povsod v Sloveniji jablane vzcvetele šele v maju

ne rešen problem. Zaradi ekonomskega (velike škode v gozdovih in na posevkih), zdravstvenega (prenašanje nalezljivih bolezni) in teoretičnega pomena se v svetu ukvarja s tem problemom veliko ljudi. Vseeno pa so nihanja števila polhov povsem svojska stvar. Selekcija namreč deluje drugače na glodavce, ki zimo prespe (k-selekcija), kot na one, ki te sposobnosti nimajo (r-selekcija). Prvi potrošijo za razmnoževanje le del energije, katera pride v njihovo telo s hrano, vse drugo pa kopičijo v obliki podkožne tolšče za zimsko spanje. Zato imajo letno večinoma en sam zarod in število mladičev v njem ni veliko. Miši in voluharice, ki so tudi pozimi aktivne, pa vložijo vso energijo le v razmnoževanje. Letno imajo po več zarodov, pa tudi število mladičev v vsakem leglu je večje. Za zimo so torej slabše prekrbljene, zato jih tudi več propade. Tudi življenjska doba je pri njih kratka, v naravi največ leto in pol. Razumljivo je tudi, da pri njih nastopajo velika populacijska nihanja. Naš polh je torej izjema in, kolikor mi je znano, njegova številčnost niha predvsem v naših krajih, medtem ko se v srednji Evropi s tem pojavom ne srečujejo.

I. Mikec meni, da leži razrešitev problema v določeni substanci, ki jo vsebuje bukovovo brstje. Ta substanca sproži razmnoževanje, določa pa tudi njegovo jakost. Če bo bukev dobro rodila, kar »zvedo« polhi z objedanjem brstja, se začno razmnoževati. Na osnovi vesti v Delu pisec domneva, da je ta substanca super hormon 6, ki pri laboratorijskih živalih sproži spolni nagon.

Načeloma ima I. Mikec povsem prav. Lahko bi bilo tako, ni pa dokazano, da tako tudi je. Na osnovi same notice v Delu, katero moramo sprejeti z določeno mero previdnosti, še ne moremo zaključiti, da nastopa v brstih naše bukke super hormon 6. To pa niti ni bistveno. Vsi vemo, da pri rastlinah učinkovine ali aktivne substance (strupi in poživila) niso redke in povsem možno je, da ena izmed njih vpliva tudi na razmnoževanje polha. S pravilno izvedenim poskusom bi bilo možno to tudi dokazati. Potrebno bi bilo imeti dve homogeni, zadosti veliki skupini polhov: eni bi dodajali v hrano bukovovo listje, drugi pa ne (kontrola!). Morebitno učinkovino bi bilo seveda še potrebno ekstrahirati (izločiti), izolirati in identificirati (ugotoviti istovetnost) ter poskus s polhi ponoviti. Vendar tokrat namesto z

brstjem z učinkovino. To pa je zelo, zelo drago, tako drago, da se v takšnem obsegu gotovo ne izplača. K predpostavki, da učinkovina v bukovih brstih spodbudi polhe do razmnoževanja, pa imam še nekaj pomislov. Kako so potem polhi zaščiteni pred poznimi pozebami bukke? Kaj pa tam, kjer bukke ni?

Vsem pomislekom navkljub pa še vedno ostaja osnovna misel, da pride namreč dražljaj za razmnoževanje polhov (in morda ne le njih) iz pomladanskega brstja. Vemo, da v večini podobnih primerov res nek zunanji dražljaj sinhronizira (časovno usklajuje) spolno zorenje živali, oz. tvorbo spolnih celic. Najpogostejše je to toplota ali svetloba (fotoperioda), včasih (npr. bolhe) pa tudi hormon, ki pride v telo s hrano. Težko pa je verjeti, da bi polhi dobili edini dražljaj iz bukovega brstja — zakaj, smo že omenili.

I. Mikec piše, da je poskušal, žal brez uspeha, pridobiti za sodelovanje tudi biologe. Res se s tovrstnim delom pri nas še nihče ni ukvarjal. Letos pa smo zoologi Prirodoslovnega muzeja Slovenije prijavi raziskovalno nalogo, katero želimo opraviti na Snežniku. Z metodo stalne kontrole ptičjih valilnic, katere polhi radi obiskujejo, nameravamo dobiti osnovne podatke o razmnoževanju (kdaj, kolikokrat na leto, število mladičev), prehrani (analiza želodcev in iztrebkov), gostoti in radiju aktivnosti (markiranje) ter parazitih na polhu. Poleg tega smo načrtovali merjenje količine odpadlih plodov, kar bi primerjali s podatki o razmnoževanju, količini podkožne tolšče itd. Ob jesenskih lovih bi ob pomoči polharjev, zbrali še večje število lobanj polhov, na osnovi katerih bi ugotavljali starostno strukturo populacije v letih z različno poljšo gostoto. Tako zastavljene raziskave bi nam dale osnovno znanje o življenju polha in morda bi že na tej stopnji poznavanja lahko kaj zaključili o ozadju velikih namnožitev. Najvažnejše pri vsem pa je morda dejstvo, da bi pričeli razjasnjevati vprašanje na njegovem začetku. Ali npr. sploh vemo, koliko mladičev ima polh? Oziroma, ali znamo ta podatek zapisati v takšni obliki ($\bar{x}$, σ itd.), da

bi nam zares lahko služil. Dokler ne bomo poznali osnov biologije polha, bodo vsi sklepi in zaključki nujno brez pravih temeljev, nepopolni in nezanesljivi. Naučimo se najprej abecede, mogoče nam bo potem kdaj uspelo napisati celo zgodbo!

Vlogo za raziskovalno nalogo smo naslovili na Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, kjer bodo tudi predstavniki lovcev (Lovska zveza Slovenije) imeli možnost, da podprejo vključitev te naloge v raziskovalni program. Zavedamo se, da se lovci močno zanimajo za polha, kar so dokazali tudi s tem, da so ga uvrstili med divjad z lovopustom. Tak dokaz je gotovo tudi prispevek I. Mikeca. Dokaz pa bi bila tudi ustrezna monografija, celovit prikaz življenja polha, glodavca in lovne živali, ki je za nas Slovence še prav posebnega pomena.

Boris Kryštufek

V spomin

Štefan Bertalanšč

Tresočih se rok je praporščak LD Rankovci 15. 8. 1981 privezoval žalni trak na lovski prapor, da ga postavi h krsti njihovega Števeka, dolgoletnega funkcionarja LD. Umrl je v 73. letu starosti.

Rojen je bil v kmečki družini na Krajni. Že kot mladenič je moral oditi za kruhom daleč v svet. Toda kmalu se je vrnil, kajti bil je velik rodoljub. S pridnim delom so prekmurske njive Števeku in njegovi družini dajale kruh.

Lovec je postal leta 1933 in kmalu zatem celó lovozakupnik. Vse do vojne, ko je bilo konec tudi njegovega lova, ko je zaradi okupatorjevih preganjanj nekaj časa moral v ilegalo.

Po vojni je bil med ustanovitelji naše LD, v kateri je ostal delaven član vse do svoje smrti. Posebno skrb je vedno namenjal zimskemu krmljenju divjadi. Doma je gojil fazane

Štefan Bertalanšč

Tone Blažič

Vinko Varoga

Janez Plut

in jih spuščal v lovišče. Vzredil in izšolal je tudi več psov ptičarjev. Lovci pripravniki so ga želeli za mentorja, ker je bilo znano, da se pri njem lahko veliko nauči.

O njegovi delavnosti v lovski družini nam veliko povedo tudi ti-le podatki: starešina LD 3 leta (1949—52), gospodar LD 9 let (1953—62), kinološki referent 1 leto (1963—64), predsednik NO LD 1 leto (1965—66). LZS ga je za njegovo nesebično delo odlikovala z znakom za lovske zasluge.

A ne le v lovstvu in kinologiji, tudi v krajevni skupnosti in družbenopolitičnih organizacijah se je uspešno udeleževal.

Z lovskimi častmi smo ga položili k večnemu počitku. Njegove šegave besede ni več med nami, nanj so ostali le spomini, ostalo je njegovo delo. Hvaležni smo mu in njegov lik, lik zglednega človeka, lovca in čuvarja narave bo živel dolgo med nami.

Člani LD Rankovci

Tone Blažič je tragično preminil v prometni nesreči, 21. 8. 1981, star 53 let.

Rojen je bil v Zg. Bistrici pod Pohorjem, tam obiskoval osnovno šolo in se nato v Slov. Bistrici izučil za ključavničarja. Še zelo mlad je kot kurirček sodeloval v NOB. Leta 1948 je stopil v službo pri Ljudski milici in služboval v Vipavi, Krškem, Brežicah in Dobovi. Leta 1956 se je zaposlil pri Kmetijski zadrugi

Bizeljsko, začel obiskovati kmetijsko šolo v Mariboru, jo leta 1960 uspešno dokončal in postal kmetijski tehnik, kot tak pa upravnik posestva v Pišecah.

Že kot otrok je vzljubil naravo, ko je na lovskih pohodih spremljal svojega očeta. Lovec je postal leta 1946, ko so ga sprejeli v LD Slov. Bistrica. Sicer je bil pa kot miličnik vsepovsod, kjer je služboval, tudi član tamkajšnje lov. družine, ne da bi izstopil iz LD Slov. Bistrica, kajti ni se mogel odtrgati od svojega rodnega Pohorja.

V LD Pišce smo ga sprejeli leta 1961, kjer se je izkazal s svojim delom. Kot gospodar naše LD, kar je bil 18 let (1963—1981), je zlasti zgledno skrbel za zadostne zaloge hrane za krmljenje divjadi v težkih zimskih dneh. Opravil je tudi tečaje za lovskega čuvaja, za preglednika uplenjene divjadi in za sodnika na lovskih strelskih tekmovanjih.

Sicer je bil pa Tone tudi sam odličen strelec. O tem pričajo njegove številne strelske diplome. Kot strelski sodnik pri ZLD Posavje od leta 1974, je uspešno sodeloval in ocenjeval na številnih tekmovanjih. Razen tega je svoje sposobnosti dokazal tudi kot član gospodarske komisije pri ZLD Posavje, čeprav je bil njen član komaj leto dni. Nadalje je bil znan kot prizadeven kinolog.

Lovska zveza Slovenije ga je odlikovala z znakom za zasluge in z redom III. stopnje, Kinološka zveza Slovenije pa s srebrnim znakom.

Udeleževal se je tudi kot

družbenopolitični delavec pri Krajevni skupnosti Pišce in del. organizaciji Slovin. Deloval je več let kot predsednik SZDL Pišce, nekaj mandatnih dob kot sekretar ZKS, kot občinski odbornik itd. Poleg sorodnikov, prijateljev in sodelavcev ter drugih občanov ga je v večno lovišče pospremila tudi prek 15 lovcev s 15 lovskimi prapori. Trije govorniki so mu izrekli zahvalo za njegovo življenjsko delo in lovci so mu na pokopališču na Bizeljskem izkazali še zadnje lovske časti.

Dragi Tone, za vse tvoje delo še enkrat iskrena lovska hvala!

Člani LD Pišce — AM

Vinko Varoga je umrl v 75. letu starosti. Žalostni akordi lovskih rogov so mu 1. junija 1981, v času najlepšega lova na rdečega srnjaka, zadoneli na ljubljanskem pokopališču v poslednje slovo.

Med vojno je bil sprva aktivist OF, pozneje pa je kot borec NOV preživel najtežje dneve na sremski fronti.

Po osvoboditvi je bil med ustanovitelji LD Polšnik. Tajnik te družine je bil 2 leti (1951—53) in blagajnik 1 leto (1953—1954). Leta 1954 je pomagal pri ustanovitvi LD Šmartno pri Litiji, v katero je prestopil in bil njen delaven član vse do svoje smrti, med drugim 3 leta njen tajnik (1954—57).

S svojo veliko voljo in značilno vedrino je v življenju

premagal mnoge hude preizkušnje, od katerih so bile bolezni najhujše. Za svoj računovodski poklic pa je velik del fizične moči dobival prav na lovskih sprehodih po širnih zasavskih gozdovih. Srečanja z divjadjo in njen ne-nehen boj za obstanek so mu krepili voljo in zbuvali vero, da le močni obstanejo. Žal je bila po težkih letih boja bolezen zmagovalka.

Zelene smrekove vejice, ki smo mu jih spustili v njegov zadnji dom, smo prinesli iz njegovega najljubšega revirja.

Lovski tovariši (D. N.)

Janez Plut — stric Žan iz Črnomlja — nas je za vedno zapustil 16. oktobra 1981, v 77. letu starosti.

Žan je bil rojen v Kočevju pri Črnomlju. Izučil se je za čevljarja in še pred vojno postal mojster v svojem poklicu. Od leta 1941 do 1943 je bil v ujetništvu, po izpustitvi se je vrnil v domovino in se vključil v NOV.

Po osvoboditvi je bil med najprizadevnejšimi ustanovitelji LD Črnomelj (leta 1946) in kasneje LD Loka (leta 1954). Belokranjski lovci se ga spominjamo in se ga bomo spominjali zlasti kot blagajnika belokranjske lovske zveze, saj je to svojo funkcijo vzorno opravljal kar 14 let (1967 do 1981). Bil pa je tudi 15 let blagajnik v naši LD Loka (1965—1980).

Za dolgoletno delo v lovski organizaciji ga je Lovska zveza Slovenije odlikovala z zna-

Lovro Hafner

kom za zasluge in z redom III. stopnje.

V sončni jesenski nedelji, 18. 10. 1981, mu je poslednjič zadonel lovski rog, odjeknila salva iz lovskih pušk in belokranjski lovci so se za vedno poslovili od strica Žana.

Naj nam ostane v trajnem in svetlem spominu!

LD Loka — V. B

Lovro Hafner je dočrpel 6. 12. 1981, v 69. letu starosti, potem ko ga je sončna jesen neusmiljeno priklenila na bolniško posteljo.

Kot zaveden Slovenec se je v marcu 1943 pridružil narodnoosvobodilni vojski ter z drugimi cankarjevci trgal košček za koščkom naše zemlje sovražniku iz pohlepni rok. Domov se je vrnil v juniju 1946 in se kot strokovnjak za gradnje takoj vključil v obnovo porušene domovine.

Takoj se je tudi vključil v lovske vrste in bil med ustanovnimi člani naše LD. Predsednik njenega nadzornega odbora je bil 12 let (1961—73), zadnjih 14 let pa zelo vesten oskrbnik lovske koče. Navadno je imel poln »nahrbtnik« humerja in vedrega vzdusja, ki ju je gostoljubno razdaljal obiskovalcem lovske koče.

Našega dragega lovskega tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Lovci LD Križna gora
P. A.

Iz lovskih vrst so tudi odšli za vedno:

Nikolaj Jefin, LD Šentvid pri Stični, * 26. 12. 1892, † 3. 8. 1981.

Andrej Pečovnik, LD Pogoštev—Črna, * 3. 2. 1935, † 28. avgusta 1981.

Alfred Kristan, LD »Udenboršt«, * 6. 4. 1906, † 5. februarja 1982.

Ivan Deržič, LD Brežice, * 25. decembra 1909, † 10. 2. 1982.

Marko Predović, LD Cerklje ob Krki, * 9. 4. 1897, † 14. marca 1982.

Konrad Vetrih, LD Loka pri Žušmu, * 5. 8. 1921, † 1. aprila 1982.

Peter Blimen, LD Pogorevc—Črna, * 3. 2. 1926, † 8. 4. 1982.

Janez Saganičnik, LD Smrekovec—Šoštanj, * 13. 4. 1900, † 6. 4. 1982.

Umrlim časten spomin!

Predvidena legla

Vestfalski brak-jazbečarji (JRVBJ):

Leglo 2. 6. Rejec Ludvik Brence, Malahorna 30, Oplotnica.

Balkanski goniči (JRGb):

Leglo 2. 5. Rejec Franc Klavžar, Veliki Kamen 5, Koprivnica.

Istr. kdl. goniči (JRGki):

Leglo 21. 6. Rejec Stane Francelj, Rapljevo 26, Struge.

Leglo 1. 6. Rejec Jože Boldan-Silni, Roška c. n. h., Kočevje.

Leglo 9. 6. Rejka Ančka Udo-
vič, Unec 115, Rakek.

Leglo 21. 5. Rejec Franc Raztresen, Lučine 32, Gorenja vas.

Leglo 2. 6. Rejec Franc Bučar, Stražica 26, Frankolovo.

Leglo 25. 5. Rejec Branko Hudoklin, Dol. Suhadol 22, Brusnice.

Posavski goniči (JRGp):

Leglo 14. 6. Rejec Slavko Klemen, Dol pri Hrastniku 44.

Leglo 15. 5. Rejec Vladimir Raztresen, Lučine 32, Gorenja vas.

Leglo 29. 5. Rejec Rudi Po-
točnik, Rovte 8, Podnart.

Brak-jazbečarji (JRBj):

Leglo 1. 5. Rejec Tone Repovž, Srebrničeva 2 a, Novo mesto.

Leglo 19. 6. Rejec Stane Mišmaš, Gabrovčec n. h., Krka.

Leglo 3. 6. Rejec Adam Jakob, Radlje 16, Radlje ob Dravi.

Leglo 3. 6. Rejec Boris Dolenc, Petelinje n. h., Pivka.

Leglo 25. 4. Rejka Ančka Udo-
vič, Unec 115, Rakek.

Leglo 30. 5. Rejec Anton Žu-
žek, Jakičevo 1, Velike Lašče.

Leglo 31. 5. Rejec Tone Blat-
nik, Polom 10, Hinje.

Leglo 9. 4. Rejec Rudi Kra-
vanja, Snežnik 65, Stari trg
pri Ložu.

Lovski terierji (JRLT):

Leglo 25. 4. Rejec Alojz Bo-
žič, Ljubljanska 19, Kostanje-
vica na Krki.

Leglo 13. 6. Rejec Slavko Kuš-
ljan, Šentjerneji 177, Šent-
jerneji.

Leglo 13. 6. Rejec Milan Kranjc, Ferkova 2, Maribor.

Leglo 16. 6. Rejec Silvo Po-
trč, Gradiška 54, Pesnica.

Leglo 14. 6. Rejec Janez Gli-
ha, Oražnova 17, Kostanjevica
na Krki.

Leglo 8. 6. Rejec Konrad Ma-
jal, Kanclerjeva 5, Slovenska
Bistrica.

Leglo 9. 5. Rejec Marjan Tu-
rina, Dobravlje 101, Dobravlje.

Leglo 26. 5. Rejec Peter Zajc,
Novo mesto, Ob težki vodi 3.

Kdl. jazbečarji (JRJki):

Leglo 29. 5. Rejka Sabina Sta-
riha, Linhartova 74, Ljubljana.

Leglo 10. 4. Rejka Smiljana
Verbič, Cegelnica 18, Naklo.

Res. jazbečarji (JRJri):

Leglo 7. 6. Rejec Marjan Bla-
zina, Tekačevo 52, Rogaška
Slatina.

Leglo 24. 4. Rejec Tone Hren,
Cesta pod parkom 2, Titovo
Velenje.

Koker španjeli (JRKŠ):

Leglo 28. 6. Rejec Aleksander
Jelen, Pod Sedovnikom 7, Se-
žana.

Leglo 18. 6. Rejec Drago Jaz-
bec, Letence 19, Golnik.

Leglo 21. 6. Rejec Janko Gru-
belnik, Hmelina 5, Radlje ob
Dravi.

Leglo 18. 6. Rejec Stanko Lihtenvalner, Ilovci 15, Mi-
klavž pri Ormožu.

Leglo 11. 6. Rejec dr. Franc
Heber, 4. julija 66, Dravograd.

Leglo 4. 6. Rejka Marta Čuk,
Partizanska 38, Sežana.

Leglo 30. 5. Rejec Fedor Sen-
kovič, Belokranjska 10, Ma-
ribor.

Nem. prepeličarji (JRPr):

Leglo 11. 6. Rejec Branko Va-
sa, Zg. Polskava 74, Zg. Pol-
skava.

Leglo 15. 6. Rejec Ivan Maver,
Lokev 110, Divača.

Leglo 31. 5. Rejec Janez Ko-
stanjevec, Cesta kurirjev 4,
Ptuj.

Leglo 31. 5. Rejec Jože Vrb-
njak, Breg 74, Polzela.

Nem. kdl. ptičarji (JRPki):

Leglo 19. 6. Rejec Franc Vido-
vič, Ul. Zofke Kukovič 17, Mi-
klavž.

Leglo 10. 6. Rejec Avgust
Ogorevc, Bukošek 41, Brežice.

Leglo 26. 4. Rejec Jože Erni-
ša, Tešanovci 72, Martjanci.

Leglo 15. 5. Rejec Miro Hlebš,
Sneberska 146, Ljubljana-Po-
lje.

Leglo 19. 5. Rejec Mirko To-
manič, Mariborska 10, Ptuj.

Leglo 15. 4. Rejec Jože Pe-
sek, Brezula 22, Rače.

Nem. ostrodlaki ptičarji (JRPos):

Leglo 22. 6. Rejec Franc Kosi,
Veržej 212, Veržej.

Leglo 17. 5. Rejec Primož Po-
hleven, Pod hrasti 49, Ljub-
ljana.

Kinološka zveza Slovenije

PRAZNOVANJE 35-LETNICE

Lovske družine Benedikt v Slovenskih goricah

Program:

Sobota, 19. junija 1982: ob 8. uri pričetek strelskega tekmovanja na umetne golobe (ekipe, posamezniki, športni stav). Posamezniki tekmujejo za pokal 35-letnice LD.

Nedelja, 20. junija 1982:

- ob 11. uri otvoritev lovske razstave v kulturnem domu v Benediktu,
- ob 14. uri kulturna prireditev s podelitvijo odlikovanj in priznanj,
- po kulturni prireditvi prosta zabava z nastopom ansambla Lojzeta Slaka iz Ljubljane.

Lovci in drugi ljubitelji zelene bratovščine od vsepovsod, pridite v Benedikt v Slov. goricah, kjer se boste razvedrili in dobro počutili!

Vabi LD Benedikt

Lovska družina Juršinci pri Ptuju
vabi

na tradicionalno lovsko prireditev
pred lovskim domom v Juršincih
v počastitev Dneva borca

Program:

Sobota, 3. julija 1982, od 17. do 24. ure ples, za takte in dobro voljo bo skrbel ansambel Lojzeta Slaka iz Ljubljane, ob 18. uri začetek slavnostnega programa.

Nedelja, 4. julija 1982, od 8. ure dalje nagradno meddružinsko strelsko tekmovanje na umetne golobe, ekip in posameznikov, športno in lovsko.
Pripravljen je tudi bogat srečolov!

TRADICIONALNO STRELSKO TEKMOVANJE

za prehodni pokal belokranjskega odreda in za druge nagrade

v soboto, 19. junija 1982, na strelišču SMUK nad Semičem

Program:

- petek, 18. 6., od 12. do 19. ure imajo strelci možnost treninga;
- **sobota, 19. 6.,** ob 7.30 začetek streljanja na umetne golobe in v tarčo »srnjak«, tekmujejo 4-članske ekipe in posamezniki;
- ob 15. uri slavnostni govor, kulturni program, razglasitev uspehov in podelitev nagrad.

Pozor! Predhodno sprejemamo pismene prijave ekip in posameznikov na naslov:

Lovska družina SMUK, 68333 Semič.

Strelci in drugi ljubitelji strelskega športa, obiščite našo prireditev in lovski dom na Smuku, kjer bo poskrbljeno, da se boste dobro počutili!

Vabi Lovska družina Smuk — Semič

Naraven les s svojo strukturo in barvo daje toplino in svojstveno prijetnost pohištvo LIP Bled, ki s svojo bogato obliko sprošča človeka v domačem ambientu. Pohištvo LIP Bled s svojimi razkošnimi oblikami in dimenzijami poudarja trdnost in trpežnost, z barvami pa nam pomaga pri usklajevanju in požitvi prostora.

Pohištvo LIP Bled je izdelano iz prvovrstnega masivnega smrekovega lesa, površinsko obdelano v naravni barvi lesa ali z lužino, lakirano s prozornim nitro lakom v pol mat izvedbi.

Pohištvo LIP Bled prodajajo v vseh večjih trgovinah s pohištvom. Prepričajte se in zadovoljni boste!

Hans Fanzo

puškarna

generalni zastopnik za Jugoslavijo
tovarn Swarovski, Hirtenberg in Steyr

Borovlje — Ferlach,
Griesgasse 1

AVSTRIJA

telefon: 99 43 42 27 - 22 83

IMA STALNO NA ZALOGI:

- modernizirane dvoglede 7 × 42 MDV in 10 × 40 MDV (MDV = naravnanje vsake priročne leče posebej),
 - odlične dvoglede, tudi z gumijasto oblogo in nastavitvijo ostrine za vsako oko posebej, 7 × 42 MDV GA in 10 × 40 MDV GA,
 - najkakovostnejše monokularne daljnoglede (spektive) z gumijasto oblogo, 30 × 75,
 - strelne daljnoglede, jeklene in iz lahke kovine od 4 × 32 do 6 × 42,
 - najnovejše daljnoglede NOVA
- in municijo Hirtenberg ter puške Steyr-Mannlicher.

Tradicionalne, kakor ime, so tudi 100-letne izkušnje tovarne orožja Steyr, ki je ena izmed najbolj znanih tovarn te vrste na svetu.

Puška MANNLICHER — LUXUS, s težo 3,49 kg, je tako lahka predvsem zaradi svoje dovršene oblike in tehnike. Izvrstno strelno sposobnost pa ima zlasti zaradi hladno kovanih cevi.

Ročica zaklepa je sedaj priročnejša in tek zaklepa še mehkejši kakor pri prejšnjih manlihericah. Nabojnik je jeklen in kot posebnost izdelan po želji tudi za 6 nabojev, kar pride zlasti v poštev na skupnih lovih, npr. na divje prašiče. Nabojnik se polni s pritiskom na naboje od zgoraj.

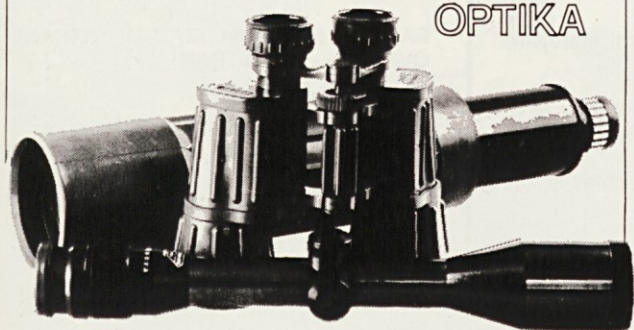
Repetiranje — potiskanje nabojev v nabojišče in izmetavanje tulcev je lahko in tiho.

Stalno tudi na zalogi:

243 Winchester, 6,5 × 57, 5,6 × 57, 7 × 64, 30—06, od junija letos pa tudi 7 mm Remington Magnum 8 × 68 S.

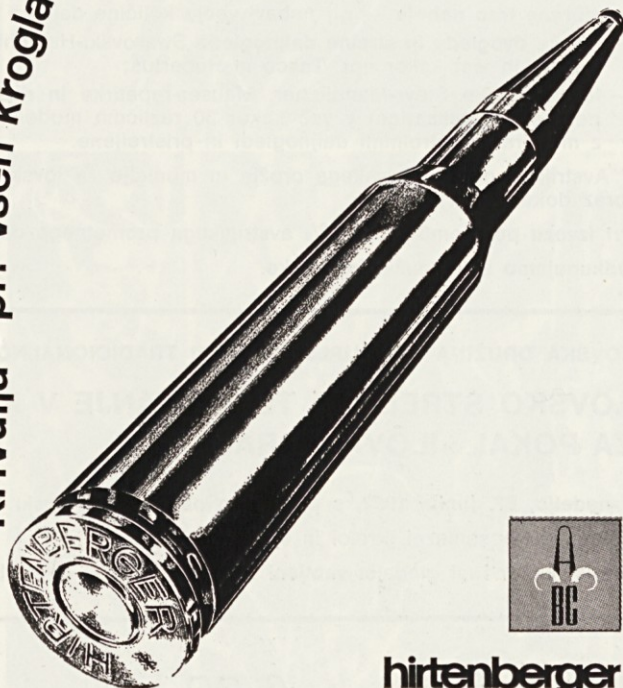
POPOLNOST, PRECIZNOST IN USKLAJENOST CELOTNE LOVSKE OPTIKE

SWAROVSKI
OPTIKA

Krivulja - pri vseh kroglah skoraj enaka, toda mi govorimo

O učinku

hirtenberger

kajti v učinkovitosti je razlika odločilna.

Hirtenbergova krogla ABC je izdelana iz tombaka.

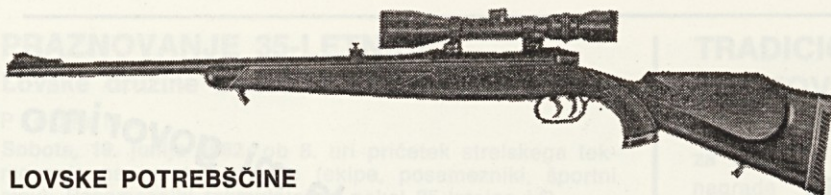
Zaradi svojstvene konstrukcije se kegljasta krogla v telesu divjadi sistematično odpre na štirih delih in oblikuje:

programirano, pravilno, ostrorobo in tudi drugače stabilno rozeto s premerom do 2 1/2 kalibra.

V primerjavi z dosedanjimi krogli Hirtenbergova ABC obdrži do 90 % teže. Navadne krogle z delnim plaščem obdrže le 30 % svoje teže, večji del se v telesu divjadi razleti v drobce. Zaradi izjemne konstrukcije pa 10,0-gramska Hirtenbergova ABC po zanesljivem izstrelu še vedno tehta 9 gramov. S tem so pri Hirtenbergovi ABC krogli raznih kalibrov dosegli idealno sorazmerje njene teže in kalibra.

Orožje pošiljamo v SFR Jugoslavijo po pošti neposredno na naslov naročnika ob predhodni predložitvi kopije jugoslovanskega dovoljenja za nabavo orožja.

NAJNIŽJE IZVOZNE CENE!

LOVSKE POTREBŠČINE

G. SALBERGER

A-9473 Lavamünd — Labot 21 — Avstrija

Telefon 0 43 56/360

Stalno imamo na zalogi in vam nudimo:

- **krogelne naboje vseh kalibrov** RWS, Hirtenberg, Sako, Sellier & Bellot in Remington;
- **šibrene naboje** s šibrami vseh velikosti Hirtenberg, Waidmannsheil, Schnepf Eley, Sellier & Bellot, Hubertus in Rottweil s šibrami od 4,5 do 8,9 mm;
- **šibrene trap naboje** — pri nabavi večje količine dajemo popust!
- **lovske dvoglede in strelne daljnoglede** Swarovski-Habicht, Kahles in raznih japonskih vrst kakor npr. Tasco in Hubertus;
- **lovske puške** Steyr-Mannlicher, Mauser-repetirke in različne bokarice ter polrisanice (biksarice) v več kakor 30 različnih modelih — delno že tudi z montiranimi strelnimi daljnogledi in pristreljene.

V Avstriji je prodaja lovskega orožja in municije za lovsko orožje — prosta (brez dokumentov).

Pri izvozu povrnemo tudi 18 % avstrijskega prometnega davka.

Odkupujemo stare puške petelinke.

LOVSKA DRUŽINA GROSUPLJE PRIREDI TRADICIONALNO

LOVSKO STRELSKO TEKMOVANJE V KOMBINACIJI ZA POKAL »ILOVA GORA«

v nedeljo, 27. junija 1982, s pričetkom ob 7.30 pri lovski koči na Ilovi gori.

Tekmujejo posamezni strelci in strelske ekipe.

Strelci kakor tudi gledalci vabljeni k čim številnejši udeležbi!

Josef Martinz

9400 Wolfsberg — Avstrija

Gerichtsstr. 83

Telefon 9943 4352 2448

Specializirana trgovina in servis za vse lovsko in športno orožje svetovno znanih proizvajalcev.

Izvršujemo strokovna puškarska dela:

- montiramo strelne daljnoglede,
- popravljamo puške in jih pristreljujemo,
- graviramo in broniramo ter obnavljamo gravuro in broniranje,
- polnimo dostavljene nam stare krogelne tulce vseh kalibrov, tudi starejših, s krogli najnovejših tehničnih dosežkov.

Na zalogi imamo večje količine vseh vrst lovskega in športnega orožja, dvoglede, strelnih daljnogledov znanih proizvajalcev kakor Zeiss, Habicht, Swarovski, Nikel, Kahles itd.

Na zalogi imamo tudi lovski pribor vseh vrst, lovska in športna oblačila ter obutev.

Obiščite nas, ne boste razočarani!

MALI OGLASI

Zbiramo podatke za knjigo Zveri na Slovenskem. Kdor ima kožo volka, uplenjenega na Slovenskem, in njegovo lo-banjo, naj nam sporoči svoj naslov in datum ter kraj uplenitve kakor tudi spol in težo uplenjenega volka. — Uredništvo glasila LOVEC, Župančičeva 9, 61000 Ljubljana.

Prodajam skoraj novo puško Trap Zolli. — Janez Raztresen, Planina 9, 64224 Gorenja vas, telefon (061) 749 077.

Prodajam mlade kratkodiške jazbečarje, polezene 8. 3. 1982. Roditelja odlična, telesno in PNZ. Informacije po telefonu (061) 861 689. — Ivan Bartol, Bukovica 13, 61310 Ribnica.

Tovariši lovci! Nudimo vam vse prepa-ratorske usluge. — TAMAS, Gornja Bi-strica 130 A, 69232 Črenšovci.

Hanovskega barvarja-psa prodajam. Je odličnih roditev, star 30 mesecev, s telesno oceno prav dobro in z oprav-ljeno PNZ. — Davor Udovič, Rupa 42, 51214 Šapjane.

Prodajam bokarico Suhl 201 E, kal. 12-12, leto izdelave 1980. — Ivan Filipčič, Luče 80, 63334 Luče ob Savinji, telefon (063) 844 003, do 14. ure.

Prodajam puško TRAP SUHL po ugodni ceni. — Anton Kurnik, Lubija 81, 63330 Mozirje.

Psici hanovčanko in bavarko z odlič-no oceno — prodajam. Stari sta po 2 leti, imata vzrejno dovoljenje, sta že pri-merno šolani in imata precej izkušenj v sledenju na krvnem sledu. — Rudi Mlinarič, Kvedrova 3, 68290 Sevnica.

Prodajam šibrenico bokarico Suhl — model 100 EJ, kal. 12-12. — Ivan Ma-rinč, telefon (061) 771 464.

Prodajam češko bokarico, kal. 12-7 × × 57 R, s strelnim daljnogledom Kahles 4 × in z menjalnima cevema, kal. 12-12. Vprašati telefonično na: (061) 316 805, od 16. ure dalje.

Prodajam 14 mesecev staro psico ba-varko. Telesne ocene in PNZ še nima. — Bane Bernik, Bukovščica 25, 64227 Selca.

SLIKE NA OVITKU — 179. STRAN:

1. *Cvetoči maj*
Foto France Cvenkel
2. *Fazanov portret*
Foto Janez Černač, Diana
3. *Drozg z mladiči*
Foto Mirko Hain, Diana
4. *Poljski zajček, iz drugega legla*
Foto Ivo Napotnik

BARVNI SLIKI NA ZADNJI STRANI
OVITKA — 180. STRAN:

Zgoraj:
Kokoš divjega petelina vali
Spodaj:
Njeno gnezdo

Obe foto Tone Petrič

